

Meidän Maito

ARLA SUOMI -YHTEISTYÖRYHMÄN LEHTI

3 • 2014

**Yhteistyöryhmän tuottajat
maitoforumissa:**

**PANOSTUS YHTEISTYÖHÖN JA
KUSTANNUSTEHOKKUUTEEN
TUO TULOSTA**

s. 6-7

s. 6-7

**Risto Artjoki:
EU-tuesta vääntöä**

s. 4

**Peder Tuborgh: Arla
vahvistaa brändejään**

s. 29
ja 33

**Västankvarn Gård - yksi
uusista investoinneista**

VAADIT TÄYDELLISYYTTÄ. NIIN MEKIN.

Sinä laitat koko elämäntyösi omaan yritykseesi. Me olemme laittaneet kaiken kokemuksemme ja saamamme palautteen tähän traktoriin.

UUSI T-SARJA täyttää toiveesi. Se on ehdottomasti parasta mitä rahalla voi saada.

Ota yhteyttä Valtra-myyjääsi ja varaa koeajoaika.

VALTRA

→ www.valtra.fi

Valtra is a worldwide brand of AGCO.

**YOUR
WORKING
MACHINE**

Meidän Maito

ARLA SUOMI YHTEISTYÖRYHMÄN LEHTI

Päätoimittaja: Sami Kilpeläinen

6. vuosikerta

PÄÄTOIMITTAJA:

Sami Kilpeläinen

Sähköposti:

sami.kilpelainen@arlafoods.com

ULKOASU: Kaija Rinkinen PJP

TOIMITTAJA: Antti Äijö PJP

Postiosoite:

PL 77, 00101 HELSINKI

Puhelin:

(040) 580 7953

Sähköposti:

antti.aijo@pellervo.fi

Ilmoitukset ja tilaukset:

Minna Tamminen

Hämeenlinnan Osuusmeijeri

Meijerikatu 4

13100 Hämeenlinna

JULKAISIJAT:

Arla Oy

Halkivahan Meijeri Oy

Hämeenlinnan Osuusmeijeri

Kaustisen Osuusmeijeri

Kiteen Meijeri Oy

Laaksojen Maitokunta

Limingan Osuusmeijeri

Paavolan Osuusmeijeri

Porlamin Osuusmeijeri

Ranuan Meijeri Oy

Ruhan Meijeri Ky

TUOTANTO:

Pellervon Julkaisupalvelu Oy

PAINOPAikka:

PunaMusta Oy, Joensuu

"Vuosi 2015 tulikin jo vuonna 2014?"

Tänä vuonna Arla Suomi -yhteistyöryhmä on maksanut EU-ajan korkeinta tilityshintaa. Lokakuun loppuun mennessä olemme tilittäneet reilut 2 snt/l enemmän kuin maassa keskimäärin. Syksyllä 2014 kuitenkin realisoitui se, mistä maailman maitomarkkinoilla oli jo viitteitä keväällä. Hintojen laskun taustalla on kysynnän hiipuminen, varastojen täytyminen ja tuotannon kasvu sekä Venäjän tuontikielto - kaikki vielä onnettomana yhteensattumana samaan aikaan. Vai liekö niin, että sattumaa ei ole?

Arla Suomi -yhteistyöryhmä on pyrkinyt toimillaan helpottamaan tilojen sopeutumista markkinamuutoksiin. Hinta laski pari kuukautta myöhemmin kuin muilla ja lasku oli pienempi. Alkanut talvi on markkinoilla jatkunut haasteellisenä. Tuottajahintapaineet eivät valitettavasti helpotu.

Hintaeturhume ja investoivien tilojen palvelut tulivat tärkeään aikaan ja ovat lähteneet nyt liikkeelle. Kotoisissa nurmissa, viljoissa ja ostorehuissa piilevät valtavat säästöpotentiaalit. Talven aikana voi säästöjä kertyä tuhansia euroja. Investoinneissa voi säästöä tulla satojakin tuhansia.

Kriisituki tulee tarpeeseen

Valtiovalta otti vakavasti Suomen Meijeriyhdistyksen vetoamuksen, jota olimme yhdistyksen puheenjohtajan ja toimitusjohtajamme Reijo Kiskolan kanssa viemässä ministerille: "Kirstynyt markkinatilanne koskettaa kaikkia maidontuottajia ja kaikki tarvitsevat tukea."

Vaikka maa- ja metsätalousministeri Petteri Orpo on kiittävästi panostanut kriisituen hoitoon, niin tehtävää riittää. Maitotilojen maksuvalmiutta koetellaan alkavana vuonna etelässä, kun litratuen muutos lehmäpalkkioksi myöhästyttää tuen maksun yli kalenterivuoden. Ihmetellä täytyy, että MTK:n johdolla tukineuvottelijat ovat olleet haluttomia hoitamaan lehmäpalkkioon ennakkomaksatuksen, joka Brysselistä luvattiin jo kesällä 2013.

Suomalaiselle maidolle on kysyntää

Ryhmämme maitomäärä kasvaa tänä vuonna noin kymmenen prosenttia. Kiitos kaikille tuottajille ja kiitokset myös uusille tuottajille. Lisämaito on tullut tarpeeseen, sillä Maitoa Suomesta -konsepti ja merkittävät kaupalliset kasvutoimemme perustuvat nimenomaan suomalaisen maitoon. Lisäarvon tuotantoon panostetaan ja se on tuonut myös investointeja ryhmäämme.

Tästä on hyvä jatkaa kohti alkavaa vuotta. Niin, ja vaikka kiintiöiden poisto tuokin valitettavasti markkinoiden hintasyklit taas eteemme, on paljon kiintiöiden poiston markkinapaineita realisoitunut jo tänä vuonna. "Vuosi 2015 näyttääkin tulleen jo vuonna 2014", kuten Peder Tuborgh kuvasi Arlan edustajistossa kiintiöiden poistumisen vaikutuksia markkinoille.

Jouluna on aika hengähtää ja viettää aikaa läheisten kanssa. Rauhallista Joulua ja Oikein Hyvää Uutta Vuotta 2015!

Sami Kilpeläinen
Päätoimittaja,
hankintajohtaja

Tuottajahinnan lasku EU:ssa ajankohtainen huoli

TEKSTI: SAMI KILPELÄINEN
KUVAT: ARLA

Arla Foodsin edustajistolla on huoli samasta aiheesta kuin koko Euroopan maitomarkkinoilla tällä hetkellä: tuottajahinnan lasku ja sen vaikutukset tiloille.

JJ Ensimmäisen puolen vuoden erittäin hyvä maidon hinta on nyt historiaa ja jälleen kerran olemme tilanteessa, jossa odotamme haastavia markkinatilanteita”, linjasi Arla Foodsin hallituksen puheenjohtaja Åke Hantoft edustajiston syyskokouksen avauksessa.

Åke Hantoftin lisäksi toimitusjohtaja Peder Tuborgh kertoi yleisestä markkinatilanteesta ja taustoista, mitkä johtivat markkinahinnan laskuun kesän ja syksyn aikana.

”Olemme Arlassa tietoisia tuottajien taloudellisesta tilanteesta tiloillaan ja valitettavasti olemme yhä menossa kohti haastavaa ajanjaksoa. Jäädymme kustannuksia ja myynti- sekä markkinointihenkilömme tekevät kovasti ennakoivaa työtä, jolla varmistamme brändiemme kasvavan myynnin.” Tuborgh sanoi.

Kokouksessa nousi esille myös maitokiintiöiden poiston vaikutukset huhtikuun 2015 alussa ja tämän vuoden EU:n maidontuotannon kasvu yli 5 prosentilla.

Arla Foodsin hallituksen puheenjohtaja Åke Hantoft odottaa haastavan markkinatilanteen jatkuvan.

Tuborgh arvioi osuvasti, että ”vuosi 2015 näyttää tulleen jo vuonna 2014”.

Kiina poistui markkinoilta

Taustana kiristyneeseen markkinatilanteeseen on Kiinan ostojen hiipuminen maailman maitomarkkinoilta keväällä. Elokuussa tilanne vaikeutui, kun maailman suurin juustojen ostaja, Venäjä, asetti EU:lle tuontikiellon.

Samaan aikaan maidontuottajat ympäri

maailman lisäsivät tuotantoaan alkuvuoden hyvän markkinatilanteen innoittamina. Maailmalla syntyi epätasapaino kysynnän ja tarjonnan välillä.

Venäjän osuus EU:n maitoviennistä vastaa noin yhtä prosenttia EU:n noin 150 miljardin litran maidontuotannosta. Sen sijaan EU:n tämän vuoden maitomäärän kasvu on ollut yli 5 prosenttia ja sillä on merkittävimmät vaikutukset Euroopan maitomarkkinoiden epätasapainoon. □

”Tuottajahintaan kohdistuu paineita kaikilla toimijoilla”, Reijo Kiskola pelkää.

Markkinatilanne Suomessa kiristynyt

TEKSTI: SAMI KILPELÄINEN

Suomessa Arla Oy kohtasi kiristyneen markkinatilanteen heti alkuvuodesta tuoremaidomarkkinassa, halvan arkimaitojuoman tultua kaappoihin. Kyseinen tuote, jossa on vähemmän proteiinia kuin tuoremaidossa luonnostaan, on jälleen kerran saanut maitomarkkinan sekaisin. Venäjän tuontikiellon alkaessa tilanne vaikeutui entisestään. Hintojen laskun todellinen syy on kuitenkin Arla Oy:n toimitusjohtaja Reijo Kiskolan mukaan jäänyt piiloon, sillä ”jo aiemmin oli näkyvissä maailmanmarkkinoiden hintojen aleneminen”.

Eviran myöntämien venäjänkielisten pakkausten myynti Suomen kotimarkkinoille on entisestään sekoittanut kotimarkkinaa koko syksyn.

”Vaikka Arla Oy:llä ei ole vientiä Suomesta, niin olemme joutuneet kohtaamaan poikkeuksellisen aggressiivisia hintoja tuoremaidomarkkinan lisäksi muun muassa voi-, jogurtti- ja juustomarkkinassa”, Kiskola valottaa markkinatilannetta. Käytännössä koko maitomarkkina on kovassa paineessa niin Suomessa kuin Euroopassakin.

Reijo Kiskola harmittelee, että dumpkaus on vaikuttanut markkinahintoihin kaikissa tuoteryhmissä. Arla laski tuottajahintaa marraskuussa 2,5 senttiä litralta.

”Valitettavasti markkinatilanne edelleen heikkenee ja tuottajahintaan kohdistuu kaikille toimijoilla paineita, niin myös Arla Suomi –yhteistyöryhmässä”, Kiskola pelkää. □

Tomi Tanninen Arla Oy:n talous- ja hallintojohtajaksi

KTM Tomi Tanninen aloitti marraskuussa Arla Oy:n talous- ja hallintojohtajana ja johtoryhmän jäsenenä. Hänen vastuullaan on talous- ja hallinto-organisaation johtaminen sekä liiketoiminnan kehittäminen. Tomi siirtyy Arlalle Ramboll Finland Oy:n palveluksesta, jossa hän toimii talousjohtajana.

Tomi on aikaisemmin työskennellyt Pau-

lig-konsernissa erilaisissa hallinnon johtotehtävissä sekä Altian talous- ja rahoitusjohtajana. Hänellä on myös vahvaa osaamista liiketoiminnan strategisesta kehittämisestä.

- On todella hieno päästä mukaan työskentelemään Arlan kotimaisten ja kansainvälisten tuotteiden pariin. Maito on loistava raaka-aine, sillä se tarjoaa makuelämyksiä päivän jokaiseen hetkeen aamusta iltaan, toteaa Tomi. □

3	Pääkirjoitus	12	Maatilojen talousongelmiin on saatavissa apua
4	Ajankohtaista	14	Maidon hinta muuttuu – muuttaako ruokintaa?
6	Markkinoiden käänne on vain ajan kysymys	17	Hämeenlinnassa investoitiin laktoosittomaan tuotantoon
7	Hollantilaisopein enemmän maitoa	18	Pihatto parempi hyvinvoinnille?
9	Paremmat korvaukset kilpailun rajoituksista		
10	Maksuvalmius suurin haaste v. 2015		

19	"Navettatyyppe ei ratkaise eläinten hyvinvointia"	27	Tervetuloa Oiva!
20	Millainen on tulevaisuuden lehmä?	28	Satatonnareita
23	Vasikan olosuhteet kuntoon	29	Marttilan uusi navetta
24	Kaustisen Osuusmeijeri hyvässä vauhdissa	30	Luonto+ on luonnollisen moderni perhejogurtti
26	Sipoon vastaanoton tiimi toimii	31	Herkuja joulun odotukseen
27	Tuotannon suunnittelu minimoi hävikin	33	Meijereissä tapahtuu
		35	Taitavat kädet tekevät jouluisia kuvia

Christophe Lafougere, GIRA Markkinoiden käännö on vain ajan kysymys

TEKSTI: ANTTI ÄIJÖ
KUVAT: TAPANI LEPISTÖ

Ranskalaisen maitoekspertin Christophe Lafougeren mukaan vallitseva maidon hintakriisi on tilapäinen ilmiö. Laskupaineita ei kaikkia vielä ole purettu, mutta markkinatilanne muuttuu ja hinnat kääntyvät nousuun, kun kiinalaiset aloittavat uudelleen maitotuotteiden ostot. GIRAn johtava konsultti Lafougere kertoi näkemyksiään PI Johtamiskoulun järjestämässä Maitoforumissa marraskuussa.

"Maidontuotanto on tulevaisuuden ala, mutta hintojen heilahteluihin pitää investoijien varautua", totesi Christophe Lafougere Maitoforumissa marraskuussa.

Hintojen lasku on Euroopassa ollut tänä vuonna jyrkkää ja keskihinta saattaa GIRAn arvioiden mukaan vuoden loppulla painua alle 30 sentin litralta. Lafougere ennakoii, että Kiina aloittaa maitotuotteiden ostot uudelleen vuodenvaihteen tienoilla.

"Eurooppa on tulevaisuudessakin maailman tärkein maidontuotantoalue", Christophe Lafougere painotti. Suotuisissa olosuhteissa tuotantoa pystytään huomattavasti kasvattamaan nykytasolta. Vahvaa kasvua on näkyvissä jo nyt, kun kiintiöiden päättymisen lähestyy. Maidontuottajien on vain hyväksyttävä se, että he toimivat syklisellä alalla, nopeita hintamuutoksia voi tapahtua kumpankin suuntaan.

"Ihannetilanteessa Euroopassa on mahdollista lisätä maidontuotantoa noin 14 miljoonaa tonnia vuodessa. Hintakriisin jatkuminen hidastaa kasvua ja saattaa joissakin maissa pysäyttää sen kokonaan. Suurimmat tuotannon kasvumahdollisuudet ovat Hollannissa, Ranskassa ja Saksassa. Puola on arvoitus, potentiaalia on siellä paljon nykyiseen tuotantomäärään verrattuna", Christophe Lafougere arvioi.

Gira –tutkimuslaitosta edustava kon-

sultti vakuutti puhevuorossaan hyvää tulevaisuutta maitotalalle. Elintarvikkeiden kysyntä on kasvussa ja uudet markkinat odottavat korkealaatuisia eurooppalaisia maitotuotteita. Tuotantoa voidaan tulevaisuudessa kasvattaa myös USA:ssa ja useissa kehittyvissä maissa, Uudessa Seelannissa luonto asettaa rajat kasvulle.

Vaihteleva vuosi päätymässä

Tänä vuonna maitomarkkinoilla on tapahtunut monta asiaa, jotka vaikuttavat haitallisesti hintatasoon. Ensin Kiina lopetti voin ja maitojauheen ostot ja elokuussa Venäjä asetti tuontisulun muun muassa EU:n maitotuotteille. Tuotantoa Euroopassa on pyritty suuntaamaan aikaisempaa enemmän maitojauheiden valmistukseen, mutta suurin ylijäämä markkinoilla on juustosta. Venäjän vuosittainen juustojen tuonti ylittää 300 miljoonaa kiloa ja sille on haettu korvaavia toimittajia.

Venäjän tuontisulun pitävyyttä on pohdittu, mutta ilman muuta tietoa on syytä uskoa, että se kestää presidentin ilmoittamat 12 kuukautta. Iso kysymys on, mitä markkinoilla tapahtuu sulun päättymisen jälkeen. Venäjän oma tuotanto ei nähtä-

vissä olevassa tulevaisuudessa kasva kolutusta vastaavasti, mutta uusia maidon ja maitotuotteiden toimittajia on Venäjälle jo tullut muun muassa Etelä-Amerikasta, Intiasta ja Turkista.

Osuuskunnat ovat Christophe Lafougeren mukaan maitotalan dynamo. Niiden osuus maidon hankinnasta on viime vuosina kasvanut, mutta ne tarvitsevat lisää kilpailukykyä jättiyritysten hallitsemilla markkinoilla. Arla alkaa olla jo riittävän suuri ja kansainvälinen, Valiolla on ranskalaisen konsultin mielestä kansainvälistymisessä vielä tekemistä.

"Kansainvälistyminen omilla lisäarvotuotteilla on pelin henki. Kotimarkkinoiden suojeleminen on entistä vaikeampaa tuontipaineen kasvaessa", Christophe Lafougere painotti.

"Kaikkien meijereiden pitää parantaa tehokkuuttaan, luoda erikoistuotteita ja löytää niille markkinoita. Suomen maidontuotanto ei voisi olla näin korkealla tasolla, ellei täällä olisi kehitetty omia erikoistuotteita."

Kriisipaketin hoito ei kaipa selityksiä

Maa- ja metsätalousministeriön valtiosihteerin Risto Artjoki selvitti Maitoforumin

kuulijoille EU:n kanssa käytyjä neuvotte- luita kriisituesta. Suomalaiset ovat hänen mielestään tehneet hyvää työtä neuvot- teluihin valmistautumisessa, mutta näyt- tö ei ollut riittävä tuen saamiseksi. Lopul- ta kysymys on siitä, että tilastoin ei voitu osoittaa maidon hinnan Suomessa laske- neen riittävästi. Baltian mailla tuki myön- nettiin, sillä niissä maidon hinta on laske- nut prosentuaalisesti Suomea enemmän.

Risto Artjoki ei ollut kovin luottavai- nen, että kriisitukea Suomeen saadaan. Neuvotteluja EU:n komission kanssa tul- laan kuitenkin jatkamaan. Ongelmana on, että monissa maissa maidon hinta on las-

kenut huomattavasti Suomea nopeammin ja tukirahalle olisi muitakin ottajia. Venä- jän tuontisulusta ovat kärsineet muun mu- assa sianlihan tuottajat, jotka eivät vielä ole saaneet mitään kompensatiota.

Valtiosihteerin Risto Artjoen mukaan maa- ja metsätalousministeriön linjana on luoda kotieläintuotannolle Suomessa mah- dollisimman vakaa toimintaympäristö tu- leville vuosille. Ministeriön näkemys on, että tuen tulee olla pohjoista kohti ko- hoava, mikä jossain määrin rajoittaa toi- menpiteitä. Pohjoinen tuki kattaa nyt noin 80 prosenttia Suomen maidontuotannosta. Valtiosihteerin ei uskonut, että siihen koh-

Ruokintahavaintoja-kirja ilmestyi

Hollantilaisopein enemmän maitoa

Maitotilan menestys perustuu pitkälle onnistuneeseen ruokintaan. Osuva ruokinta takaa riittävän ja taloudellisen maidontuotannon ylläpitäen samalla karjan terveyttä ja hedelmällisyyttä. ProAgrian marraskuussa julkaise- ma opas antaa käytännön vinkkejä, miten ruokinnan käytäntöjä voidaan säätää pa- rempaan tulokseen pääsemiseksi.

Hollantilaisien kirjoittajien mielestä on tärkeää harjoittaa karjasilmää myös ruokinta-asioissa ja ohjata ruokintaa tehtyjen havaintojen avulla.

Ihanteellisissa oloissa lehmä syö keskimäärin 12 ateriaa pitkin päivää. Mitä enemmän lehmä tuottaa sitä tärkeämpää on, että se voi syödä ja märehähtiä rauhassa. Rehun on oltava maistavaa, pääsyn ruokin- tapaikkaan on oltava helppo ja syömisen tulee olla stressitöntä. Rehun lisääminen innostaa aina lehmää syömään.

Hollantilaisen säännön mukaan vähintään 55 prosenttia lehmän saaman rehun kuiva-aineesta tulee olla kärkearehua. Vä- kirehua tulisi olla kuiva-aineesta 30 prosenttia, loppuosuutta voidaan säädellä käy- tettävissä olevan rehun laadun ja tuotosta- voitteiden mukaan.

"Suomessa säilörehu luo perustan ruo- kinnan onnistumiselle ja hyvälle tuotok- selle. Ruokintahavaintoja-kirja esittelee useita käytäntöjä, miten lehmien saamaa säilörehun määrää ja laatua voidaan ar- vioida ja lisätä", kertoo kehityspäällikkö Tuija Huhtamäki ProAgria Keskusten Liit- tosta. Säilörehuosuutta kirjassa on tarken- nettu suomalaisia olosuhteita ja täällä käy- tettyjä rehuanalyysijä vastaaviksi.

Ruokintahavaintoja-kirja vastaa neljään kysymykseen, joita lypsylehmien parissa työskentelevä pohtii päivittäin: Mitä rehua karjalle pitäisi antaa ja kuinka paljon? Miten varmistaa, että jokainen eläin saa oi-

PI Johtamiskoulun järjestämä Maitoforum on meijeriväen, päättäjien ja tutkijoiden kokoon- tumistilaisuus.

distuu merkittäviä muospaineita.

Maa- ja metsätalousministeriössä ar- vioitiin kesällä, että tuotannon kokonais- määrä tulee Suomessa pysymään maito- kiintiöiden poistumisen jälkeen ennallaan tai hieman kasvamaan. Nyt syksyllä tila- ne on muuttunut niin, että se saattaa vai- kuttaa investointihalukkuuteen. Tuotanto- määrä ei pysy edes nykytasolla, jos lopet- tavien tuottajien maitomäärä ei korvautu investointien kautta.

Professori Jyrki Niemen mukaan mo- nissa tutkimuksissa on arvioitu, että kiin- tiöiden poistumisen vaikutus maidon kes- kihintaan EU:ssa on noin kymmenen prosenttia verran negatiivinen. Muutos ei kuitenkaan tapahdu nopeasti eikä sitä voi- da laskea suoraan nykyhinnoista. Suurin epävarmuus kohdistuu siihen, että mark- kinahintojen heilahtelu lisää epävarmuu- ta tuottajien keskuudessa ja epävarmuus vähentää investointihalua. □

kean re- huannoksen? Miten mitata, että jokainen eläin syö sen, mikä sen pitää syödä? Ja miten säätää ruokintaa ja ratkoa yksittäisiä ongelmia? Kirja sisältää runsaasti käytännönläheisiä vinkkejä ja ohjeita terveelliseen ja kannat- tavaan ruokintaan.

Hollantilaisien eläinlääkärien Jan Hulse- nin ja ruokinta-asiantuntija Dries Aerde- nin kirjoittama Ruokintahavaintoja-kirja on käännetty jo 15 kielelle. Kirjan on suomen- tanut Juho Kyntäjä ja ProAgrian ruo- kinta-asiantuntijat Tuija Huhtamäki ja Ire- ne Mäkinen ovat toimittaneet sen Suomen olosuhteisiin sopivaksi.

Julkaisu on osa Lehmähavaintoja-sar- jaa, joka tarjoaa käytännönläheistä tietoa lehmälähtöisestä karjanhoidosta helpos- ti omaksuttavalla tavalla. Teos on julkaistu ProAgria Keskusten Liiton julkaisuja -sarjassa. –AÄ

Arla ja A-Rehu yhdessä tarjoavat

A-luokan rehut A-luokan lehmille!

Hintaeturehut:

TosiTäysrehu

Sisältää runsaasti lypsättävää valkuaista, jolla on väkirehun komponenteista tutkitusti paras tuotosvaste. ME 12,3 OIV 117

VahvaTäysrehu

Energia- ja valkuaispitoinen täysrehu korkeatuottoisille lypsy-lehmille. ME 12,7 OIV 120

TosiPuolitiiviste

Edullinen, monipuolinen ja vähän tärkkelystä sisältävä, sopii hyvän säilörehun ja energiapitoisen viljan täydennykseksi. ME 12,1 OIV 140

TuottoPuolitiiviste

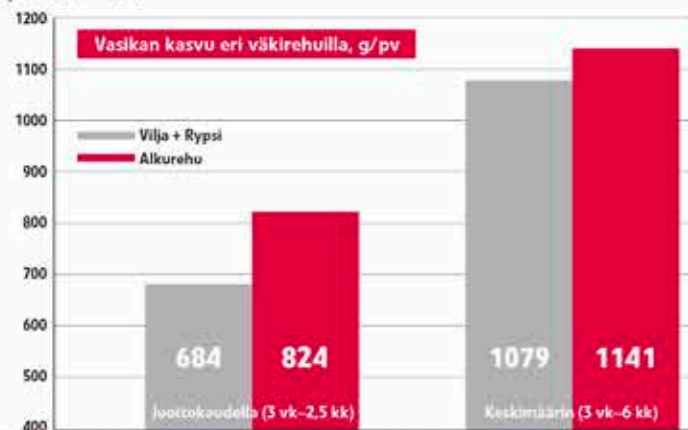
Hyvä ratkaisu, kun viljaa on käytettävissä rajoitetusti. tarjoaa vahvan viljallisen vaihtoehdon myös kauraa sisältävän viljaosan rinnalle ja korkeatuottoisille karjoille. ME 12,7 OIV 135

RypsiTiiviste

Tehokasta valkuaissisää monentyyppisiin ruokintoihin kaikille naudoille. Lämpökäsitelty ja rakeistettu tuote ei sisällä kivennäistäydennystä. ME 11,7 OIV 160

A-Rehun AlkuRehu

Nyt hintaeturehuna myös tutkitusti toimiva ja maittava A-Rehu AlkuRehu. Sopii erinomaisesti vasikan ensirehukseksi lypsykarjatilalle. ME 12,4 OIV 116

A-Rehu on suomalaisten tuottajien omistama rehuvalmistaja. Valmistamme nautarehujä rehuvalmistajamme Koskenkorvalla ja Varkaudessa.

Etuhinnan ehdot:
Tilaus viim. 7 vrk ennen toivottua toimituspäivää ja eräkkö min. 6 tn.

Kysy tarjous edullisista sopimushinnoista A-Rehun Tuottajapalvelusta p. 020 472 7060.

Kaikki kotieläintilan rehut ja tarvikkeet 24/7
A-Kaupasta www.a-kauppa.fi

Uusi EU-direktiivi voimaan Paremmat korvaukset kilpailun rajoituksista

TEKSTI: TUOMAS KOIVUNIEMI

Euroopan unionissa hyväksyttiin marraskuun puolivälissä uusi direktiivi, joka parantaa kilpailunrajoituksista vahinkoa kärsineiden mahdollisuuksia saada korvauksia. Unionin jäsenmaiden on siirrettävä EU-direktiivi osaksi omaa lainsäädäntöään.

Suomen kilpailuviranomaisen eli Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) mielestä direktiivi on tärkeä osa tehokasta kilpailupolitiikkaa. Direktiivi edistää sitä, että kartellien toiminnasta tai määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä kärsineet osapuolet voivat saada korvauksia niille aiheutuneista vahingoista.

Vahinko korvattava täysimääräisesti

KKV:n mukaan direktiivin lähtökohdalla on täyden korvauksen periaate eli kilpailunrajoituksella aiheutettu vahinko on korvattava täysimääräisesti. EU-säädöksen myötä poistuu myös kilpailunrajoituksia koskeneisiin kanteisiin liittyneitä käytännön esteitä.

- Jos kilpailuviranomainen tai kilpailuasioissa toimivaltainen tuomioistuim on jo kertaalleen todennut menettelyn kilpailu-

Kuva: Antti Äijö

lain vastaiseksi, korvauksia hakevan osapuolen ei enää tarvitse vahingonkorvausprosessissa uudelleen osoittaa sitä, KKV toteaa verkkosivuillaan.

Käännetty todistustaakka

Helsingin Sanomissa (13.11.2014) asiaa kommentoinut Aalto-yliopiston yritysjuridiikkaan erikoistunut professori Petri

Valion saalistushinnoittelu jatkui alkuvuoteen 2013 asti. Kuva on Hämeenlinnan Osuusmeijerin lähettämöstä siltä vuodelta.

Kuoppamäki totesi, että direktiivin ydin on taloudellista haittaa kärsineiden parantunut mahdollisuus saada korvauksia.

Professorin mukaan vakavimmissa kilpailunrajoitustapauksissa eli kartelleissa direktiivi sisältää käännetyn todistustaakan. Kartelliin osallistuneiden on vahingonkorvausoikeudenkäynnissä näytettävä toteen, että he eivät olisi aiheuttaneet hintojen nousua.

- Vahingonkorvausoikeudenkäynnissä tuomioistuim voi direktiivin mukaan myös määrätä, että vahingon kärsijä saa nähtäväkseen vastapuolen asiakirjoja. Se helpottaa aiheutettujen taloudellisten vahinkojen arviointia, Kuoppamäki totesi Helsingin Sanomien haastattelussa.

Kilpailua rajoittavia tekijöitä ovat kartellien ja määräävän markkina-aseman väärinkäytön lisäksi muun maussa tuonti- ja vientikiellot. □

Arla Oy jätti vahingonkorvausvaateen

Arla Oy jätti 6.11.2014 Helsingin käräjäoikeudelle vahingonkorvausvaatimuksen, jossa vaaditaan Valio Oy:tä korvaamaan Arlalle perusmaitomarkkinoilla aiheutuneita liiketoiminnallisia vahinkoja. Syynä vahingonkorvausvaatimukselle on Valion harjoittama saalistushinnoittelu perusmaitomarkkinoilla. Korvausvaatimus on yhteensä noin 58 miljoonaa euroa viivästyskorkoineen.

Markkinaoikeus vahvisti päätöksellään 26. kesäkuuta 2014, että Valio oli syyllistynyt saalistushinnoitteluun Suomen perusmaitomarkkinoilla ja siten käyttänyt

väärin määräävää markkina-asemaansa kilpailulain sekä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen vastaisesti. Valio pyrki tarkoituksellisesti ajamaan pois muut toimijat Suomen perusmaitomarkkinoilta hinnoitteleamalla perusmaidot merkittävästi tappiollisiksi. Markkinaoikeus määräsi Valio Oy:lle tästä rikkomuksesta 70 miljoonan euron seuraamusmaksun. Valio Oy on valittanut päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valion saalistushinnoittelu pakotti Arlan laskemaan perusmaitojen hinnat. Hinnanalennuksesta on aiheutunut Arlalle huomattavaa liiketaloudellista tappiota. Kilpailulain mukaan yritys, joka rik-

koo kilpailulaisa säädettyjä kieltoja, on velvollinen korvaamaan kilpailunrajoituksesta aiheutuneen vahingon.

- Valion saalistushinnoittelu jatkui lähes kolme vuotta alkuvuoteen 2013 asti. Tämän ajanjakson aikana meille aiheutui Valion toimenpiteistä johtuen huomattavia tappioita. Meillä on oikeus saada korvaus näistä tappioista, toteaa Arla Oy:n toimitusjohtaja Reijo Kiskola.

On kaikkien osapuolten etu, että reilun ja rehdin kilpailun edellytykset toteutuvat jatkossa maitomarkkinoilla. Arla haluaa olla markkinoilla selkeä vaihtoehto niin kuluttajille kuin tuottajillekin. □

Maksuvalmius suurin haaste vuonna 2015

TEKSTI: ANTTI ÄJÖ
KUVA: JAANA KANKANPÄÄ

Jämä on valtava muutos aikaisempaan verrattuna, kun tähän asti tuki on maksettu kuukausittain maitotilin osana”, Ilkka Pohjamo sanoo.

MTK ja maitoasiamies työskentelevät sen hyväksi, että ilmoitetut tukimaksujen siirtymät eivät toteutuisi.

”On kestävätilanne, jos julkisudessa esitetyt aikatauluja ei saada aikaistettua.”

Euroopan Unionin ohjelmakauden vaihtumisen vuoksi ensi vuosi on tukimaksuksien suhteen muutenkin ongelmallinen. Maaseutuvirasto on varoittanut kaikkien tukimaksujen viivästyisestä. Vain osa pinta-alaan sidotuista tuista voidaan viraston mukaan saada maksatuksen ensi vuoden puolella.

”Maksuvalmius on suuri haaste, kun tilat ovat viime vuonna muutenkin olleet jatkuvassa prässissä. Pidemmällä aikavälillä maidontuotannon näkymät ovat kuitenkin positiiviset”, Ilkka Pohjamo uskoo.

Maitotilojen investointituen maitoasiamies arvioi pysyvän ennallaan. Ongelmaksi voi kuitenkin koitua rahoituksen riittävyys, kun Maatilatalouden kehittämisrahaston varat hupenevat. Toisaalta tilojen investoinneille vielä suurempi rajoite on viime aikoina ollut pankkien kiristynyt luotonanto.

Maidontuotannon kehitysnäkymät kotimaassa ovat viimeisen valtakunnallisen tutkimuksen mukaan sellaiset, että vuoteen 2020 mennessä noin kolmannes tiloista lopettaa, mutta lypsylehmien määrä ja maidon kokonaistuotanto pysyvät lähes ennallaan.

Investointihalukkuutta on eniten Pohjois-Suomessa, mutta painopisteen siirtyminen ei välttämättä tapahdu nopeasti. Pohjoisen tuen rajoitteen takia maidontuotannon kasvu c-alueella ei olekaan toivottavaa.

Ilkka Pohjamo pitää erittäin ikävänä,

että maidontuotannon tukijärjestelmät erkanevat toisistaan maan eri osissa. Etelässä maksetaan tukia eläinmäärän mukaan, pohjoisessa tuotettujen litrojen perusteella. Lisämausteen tukisoppaan antaa se, että ympäristökorvausjärjestelmässä tullaan eri puolella maata sijaitsevia tiloja kohtelemaan hyvin eri tavoin. Ympäristötuen kohdentumisalueen rajat eivät noudata AB ja C-alueiden rajoja. Korkeimmat tukitasot ovat tulossa rannikkoalueille.

Maitokiintiön poistumisen vaikutusta ei vielä tarkkaan pystytä arvioimaan. Muutamia tuottajamaat ovat jo ”ajaneet aseisiin” ja lisänneet tuotantokapasiteettia.

Edellisen kiintiövuoden aikana tuotantomääriä ovat EU-alueella yli kiintiön kasvattaneet Hollanti, Irlanti, Itävalta, Kypros, Luxemburg, Puola, Tanska ja Saksa. Näistä maista odotetaan suurimman kasvun tulevan myös ensi vuonna.

”Suomessa kiintiöiden poistuminen tuskin tulee näkymään kovin nopeasti maitomäärissä. Uusien investointien käynnistyminen vie oman aikansa ja nähtäväksi jää, riittävätkö ne korvaamaan tuotantonsa lopettavien osuuden”, Ilkka Pohjamo toteaa.

Maitoalan edunvalvonta ei juuri nyt ole helppoa, kun EU:n varoja on ohjattu muihin tarkoituksiin. Venäjän tuontikiellon takia Suomelle luvattuun kompensatiopakettiin ei tunnu löytyvän rahoitusta. Pohjois-Suomeen saatiin 1,5 sentin kriisituki. Ilkka Pohjamon toiveissa on, että tämän vuoden lopulwla saataisiin Etelä-Suomen tuottajillekin lupa kriisituen maksuun. Jos lupa siirtyy tulevan vuoden puolelle, tukea ei voida enää maksaa litrakohtaisena kansallisella 20 miljoonan euron kriisipaketilla.

Maitoasiamies toivoo tilojen maksuvalmiusongelmissa ymmärtämystä rahoittajilta. Tällä hetkellä hän tekee työtä myös sen puolesta, että mahdollisuuksia tasoittaa vuosittaisia tulovaihteluja verotuksen tasausvarauksella parannettaisiin. □

Vuosi 2015 tulee olemaan suomalaisille maidontuottajille haasteellinen. Maitoasiamies Ilkka Pohjamo arvioi, että maksuvalmiusongelmia on monilla tiloilla edessä tukimuutosten takia. Etelä-Suomessa siirrytään litratuesta eläinmääräiseen tukeen ja alustavien aikataulujen mukaan ensimmäinen erä eläinmääräistä tukea maksettaisiin vasta tammikuussa 2016.

”Tilojen maksuvalmius on tukien maksamiseen ennakoitujen viivästymien vuoksi koetuksella ensi vuonna”, maitoasiamies Ilkka Pohjamo pahoittelee.

Meijeriltä saa apua

Arlan hankintajohtaja Sami Kilpeläinen tietää, että tukien maksatuksen viivästykset ovat aiheuttaneet kassan kiristymistä osalle tiloista.

Arla Suomi -yhteistyöryhmän meijereillä on pääsääntöisesti samantyyppiset mahdollisuudet auttaa tilaa maksuvalmiuden parantamiseksi.

”Jo muutama vuosi sitten Arlan meijerit ottivat käyttöön mahdollisuuden valita tiloille tasahinnoittelun

kausiportaita tasoittamaan”, Sami Kilpeläinen kertoo.

Maidon kausivaihtelu on valtakunnallisesti edelleen noin 10 prosentin luokkaa, joten kausihinnan säilymiselle on perusteet jatkossakin.

Ennakkojälkitili

Tänä vuonna tilojen maksuvalmiuden parantamiseksi tarjolla oli myös ennakkojälkitili. Asia nousi esille vuoden takaisessa tuottajaedustajistossa, jossa nähtiin jälkitilien sijaan olevan osalla tiloista tarpeen saada rahaa nopeammin käyttöön.

”Tila pystyi meijeristä riippuen ottamaan parin sentin verran ennakkojälkitilinä jo tammikuusta alkaen kuukausilityksessä”, Kilpeläinen taustoitaa.

Ensi vuoden ennakkojälkitilikäytän-

tä tai sen jatkoa ei vielä ole päätetty.

Lyhytaikainen rahoitus

Osa meijereistä voi myöntää tiloille myös ennakoita. Maitotiliperinnän ja meijereiden tuottajamyynnin kautta voi myös erikseen sovittaessa järjestää pienten hankintoja ja jossain määrin myös vaikkapa rehuja. Osa yhteistyömeijereistä voi antaa lainaa osuus pääomaa vastaan.

”Aina voi olla mahdollista löytää jokin pienikin apukeino, kun asiaa tarkastellaan yhdessä meijerin tai tarvittaessa talousasiantuntijan kanssa”, Sami Kilpeläinen muistuttaa.

Arla Suomen yhteismeijereillä on hivenen erilaiset käytännöt palveluissaan. Siksi jokaisen on syytä selvittää tarvittavat palvelut omasta meijeristä.

”Oma meijeri voi olla usein paras apu”, Kilpeläinen päättää. □

ELOPAK
Together we make packaging work

Packaging by nature

Renewable – Recyclable – Responsible

Elopak Oy · Pajalantie 21-23 · 04410 Järvenpää · Tel.: +358 (0)9 41 555 10 · Fax: +358 (0)9 41 555 110 · www.elopak.com

Maatilojen talousongelmiin on saatavissa apua

Maitotilojen koko on kasvanut viime vuosina vinhaa vauhtia. Useilla tiloilla vuosittainen liikevaihto on jo miljoonaluokkaa. Maatalousyrittäjien ohella tilat myös työllistävät muuta väkeä ja alihankintaurakoitsijoita.

TEKSTI JA KUVAT: TUOMAS KOIVUNIEMI

Finanssila Oy:n talousasiantuntija Osmo Aution mukaan maitotilojen pyörittäminen ei ole taloudellisessa mielessä nappikauppaa.

”Tuotteista maksettavat hinnat muuttuvat lähes viikoittain. Maitotiloilla on osattava ennakoita muutokset ja kyettävä sopeutumaan niin, etteivät ne aiheuta kohtuuttomia vaikeuksia. Siksi johtamisen ja ennakoinnin taito korostuu vuosi vuodelta.”

Johtamistaidoille kysyntää

Aution mielestä maitotiloilla kaivattaisiin lisää johtamistaitoja.

”Halua on, mutta taito tehdä tulosta puuttuu. Ei hallita tilan kokonaisuutta, vaan näpperrellään ”postimerkki-
en” kimpussa, kun pitäisi keskittyä olennaisiin asioihin.”

Asiantuntijan mukaan osasy työtilojen talousvaikeuksiin on liian järeät investoinnit kannattavuuteen nähden eli yli-investoinnit koneisiin ja tuotantorakennuksiin.

”Vanhan säännön mukaan käyttökate kerrottuna viidellä on lainan maksimimäärä, joka voidaan muuttaman vuoden

ajan ylittää investoinnin jälkeisinä vuosina, mutta suhteen pitää tasapainottua viimeistään viidentenä vuonna.”

Kokonaisuuden hallinta

Myös investoinnin viivästyminen - ”meneminen pitkäksi” aiheuttaa helposti kustannusten karkaamisen käsistä. Osmo Autio muistuttaa, että jokainen euro on kyettävä maksamaan takaisin jossain vaiheessa.

”Ravitermein tila lähtee tuotantoon silloin takamatkalta. Usein investointiin käytetään myös liian paljon kuukausia tai jopa vuosia. Navetan täyttöaste voi olla heikko vielä kolmantena vuotena investoinnista. Tyhjä parsipaikka tahkooa tappiota 1 500 euroa joka vuosi”, hän nostaa esiin ongelmakohtia.

Myös markkinatilanteen muutoksilla on iso vaikutus maitotilan talouteen. Talousasiantuntijan mukaan tuotteiden ja tuotantopanosten hintamuutokset ovat tulleet jäädäkseen, joten tiloilla tulisi olla mietittynä eri reagoitavaihtoehtoja niiden aiheuttamiin tilanteisiin.

”Tällaisia toimia on esimerkiksi ruokinnan sopeuttaminen tai lainojen lyhen-

nysvapaiden hyödyntäminen. Ennen kaikkea tärkeää on oman tilan talouden tarkka tuntemus ja sitä kautta kyky reagoida vaihteluihin.”

Jaksaminen tärkeää

Autio kehottaa maatalousyrittäjiä huolehtimaan omasta jaksamisestaan ja parisuhteestaan, koska sillä on suora vaikutus tilan menestymiseen.

”Parhaiten pärjäävät tilat, jotka hallitsevat kokonaisuudet. Ja joissa sekä isäntä että emäntä tallustavat samaan suuntaan, tekevät päätökset yhdessä ja kummallekin on selvää, mihin suuntaan tilaa tulee kehittää ja millä tavoin.”

Lääkkeet tasapainotukseen

Millä lääkkeillä talouden kanssa päästään tasapainoon, jos ongelmat ovat realisoituneet? Osmo Aution mukaan maitotilan talous on hyvä pilkkoa sektoreihin, joiden perusteella nähdään ongelmakohtat.

”Tilan tuotanto siis revitään auki eli katelaskelmiin valitaan mukaan kaikki muuttuvat kulut, jotka elävät tuotannon mukana. Seuraavaksi käydään läpi kiinte-

ät kustannukset kahden viimeisen vuoden ajalta, joista tehdään menoennuste.”

Talousasiantuntija kertoo rakentavan kokonaiskuvan tilan taloudesta sektori-kohtaisista katelaskelmista. Karjatalous, peltoviljely, metsätalous ja sivuelinkeinot tarkastellaan erikseen.

”Katelaskelmia tarkennetaan vielä ala-kohtaisiin laskelmiin, joita ovat muun muassa maito, naudanliha, välityseläin-toiminta ja peltupuolella kasvikohtainen jaottelu. Tällä tavoin pystyy hakemaan alakohtaista kannattavuutta ja karsimaan kannattamattomat osiot pois.”

Maatiloilla ei kannata jäädä yksin painimaan talouskysymysten kanssa. Osmo Aution mielestä apua tarjoavia tahoja on runsaasti, mutta niiden välinen yhteistyö puuttuu kokonaan. Ongelmatilalla tarvitaan usein esimerkiksi lomittajaa ja sairauslomaa varten lääkäripalveluja sekä maidontuotannon osalta meijerin neuvoojaa ja muun tuotannon kuntoon laittamiseksi tuotantotalouden osaajaa.

”Tämä kaikki samaan aikaan talouden tasapainottamisen kanssa eli kun sovitellaan velkojen kanssa maksuaikatauluja ja kuunnellaan pankinjohtajan mielipiteitä tilanteesta. Usein ensimmäiset viikot me-

nevät siihen, että saadaan pidettyä ”nenä vedenpinnan yläpuolella”.”

Maltti on valttia

Talousasiantuntijan mukaan vaikeuksiin ajautuneiden tilojen auttamiseen erikoistuneita neuvoja on vähän. Neuvonantajilta kysytään myös käytännön kokemusta, sillä tilat ja ihmiset ovat yksilöllisiä, eikä ongelmiin ole selkeitä patenttiratkaisuja.

”Ongelmista ei nousta hokkuspokkustempuilla, vaan tilan tuotannon ja talouden korjaaminen oikeille raiteille voi kestää kolme-viisi vuotta. Silloin kysytään malttia niin tilalta kuin neuvojaltakin.”

Pallo MTK:lle

Suomesta puuttuu sellainen taho, joka osaisi koordinoita maatilojen ongelmatilanteissa tarvitsemää apua. Osmo Autio heittääkin pallon Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitolle.

”Ottaisipa vaikka MTK tästä nyt kopin ja pukkausi pystyyn hankkeen, jolla nämä eri organisaatioiden osaamiset koottaisiin maatilojen hyväksi. Kysyntää palvelulle takuulla olisi”, hän toteaa. □

Maidon hinta muuttuu – muuttaako ruokintaa?

TEKSTI: TUJJA HUHTAMÄKI
KEHITYSPÄÄLLIKÖ PROAGRIA KESKUSTEN LIITTO
KUVA: ANTTI ÄIJÖ

On täysin tilakohtainen asia miten maidon hinnan vaihteluiden pitäisi näkyä karjan ruokinnassa. Tähän mennessä tapahtuneet hinnan heilahtelut eivät vielä anna aiheita suuriin ruokinnan muutoksiin, mutta hereillä kannattaa olla. Tiheä ruokinnan seuranta ja suunnittelu paljastaa, jos ja kun kannattaa toimia.

Ruokinnan kannattavuus on sitä parempi, mitä suurempi on maitotuottojen ja rehukustannusten välinen erotus. Maidon hinnan notkahdus saakin pohtimaan, miten rehukustannuksia saisi alemmaksi. On myös heitetty ilmaan, mihin tuotostasoihin kannattaa pyrkiä, kun maidosta maksetaan huonommin.

Hyvä syönti – hyvät tuotos ja terveys

Maidon hinnan heilahteluista huolimat-

ta perusasiat eivät ole muuttuneet mihinkään. Lehmiiä kannattaa ruokkia niin, että ne tuottavat perinnöllisen kykynsä mukaisesti. Rehua on annettava riittävästi, sillä syönti on suorassa yhteydessä tuotettuun maitomäärään. Kun lehmä saa riittävästi energiaa ja muita ravintoaineita, myös maidon pitoisuudet ovat hyvät. Jos ruokinnasta pihistää, karja alkaa oireilla ja esimerkiksi lehmien tiinehtymisen heikkenee. Tämä sekä lisää sairaus- ja siemennyskuluja että vähentää maitotuottoja alentamalla maitotuotosta. On myös viitteitä, että aliruokinta nostaisi maidon sulupitoisuutta. Syynä tähän on lehmän stressi eli lihoista lypsäminen, joten lypsävien lehmien ruokinnasta ei kannata pihistää.

Mitä vähemmällä lehmämäärällä maitoa tuotetaan, sitä tehokkaammin rehut muunnetaan maidoksi ja päästöt ympäristöön ovat vähäisemmät. Myös hoito- ja

ruokintatyöt sujuvat mukavammin ja turvallisemmin väljemmissä tiloissa kuin jos navetassa olisi ylitäyttöä.

Rehukustannukset syyniin

Rehun määrää ei pidä rajoittaa, mutta kaikki keinot rehukustannusten alentamiseksi kannattaa nyt käyttää. Rehustuksen taloudellinen optimi on hyvin tilakohtainen ja se löytyy vain laskemalla. Väkihuhujen hinta näyttäisi olevan laskussa, koska sekä viljan että rypsin hinta on laskenut selvästi. Ostorehujia kannattaakin kilpailuttaa, mutta samalla arvioida tarkkaan ostettavien rehujen määrä ja laatu.

Nykyaikaisilla optimointiohjelmilla on kätevä laskea, mikä on esimerkiksi taloudellisesti paras valkuaistaso ruokinnassa. Rypsin lisääminen tunnetusti lisää maitotuotosta, mutta niin sanotusti vähenevän

lisätuoton –lain mukaisesti. Maidon hinnan alentuessa onkin syytä tarkistaa, mikä valkuaistaso ruokinnassa on talouden kannalta järkevin.

Rehukustannuksesta suuri osa on kotoisten rehujen tuotantokustannuksia, jotka viimeistään nyt kannattaa selvittää. Onko satotaso tiedossa ja toivotulla tasolla? Esimerkiksi ProAgrian Tuottopehtorin mallilaskelmista ja Maatalouskalenterista saat hyvän pohjan laskelmalle. Asiantuntijoiltamme saat lisäksi vertailutietoa ja käytännön toimenpide-ehdotuksia, mitä kannattaisi juuri sinun tilallasi tehdä nurmentuotannon tai rehuviljan viljelyn kehittämiseksi.

Mistä lisätuloja?

Onko tilallasi mahdollisuuksia lisätä meijerikelpoisen maidon määrää? Jos sivuun lypsetyn maidon osuus on suuri, syyt siihen kannattaa selvittää. Jos syynä on utareulehdus, on hyvä muistaa, että asian ratkaisemiseksi löytyy keinoja. Systemaattisella toiminnalla ja seurannalla on saatu aikaan tuloksia, jotka ovat näkyneet maitotilissä. Kannattaa kysyä lisätietoja ProAgriasta.

Maidon litrahintaan vaikuttavat myös sen valkuais- ja rasvapitoisuudet, joten kannattaa tavoitella mahdollisimman vahvaa maitoa. Maidon valkuaispitoisuuden vaikuttaa voimakkaimmin lehmän energian saanti, mikä myös parantaa maidon määrää. Rehurasvat sitä vastoin alentavat valkuaispitoisuutta, mutta lisäävät maidon rasvaa. Litroista makse-

Taulukko: Esimerkki, miten ruokinta vaihtuisi, jos maidon hinta putoaisi 10 senttiä. Optimointi tehty KarjaKompassi –ohjelmalla ja perusteena maksimi maitotuotto-rehukustannus lehmää kohti päivässä.

Optimoitu ruokinta	Maidon hinta 45 snt/litra	Maidon hinta 35 snt/litra
Säilörehua, kgka/le/pv	10,7	11
Ohraa, kg ka/le/pv	8,5	8,4
Rypsiä, kg ka/le/pv	3,7	2,9
Kivennäistä, kg/pv	0,3	0,3
Väkirehu-%	54	51
OIV g/kg ka	100	98
Maitotuotto-rehukust. €/le/pv	10,30	7,38 (erotus – 2,9 eur)
Ennustettu maitotuotos, kg/pv	31,8	31,1

Rehujen hinnat ja laatu on pidetty molemmissa optimoinneissa samoina, vain maidon hintaa lähtötiedoissa muutettiin. Säilörehun arvot: ka 336 g/kg, OIV 82 g/kgka, PVT 38 g/kgka, D-arvo 666 g/kgka ja hinta 8,33 snt/kg ka. Ohran arvot: ka 860 g/kg, rv 126 g/kgka, ME 13,6 MJ/kgka ja hintana 120 kg/tn. Rypsin arvot: rv 379 g/kgka, OIV 167 g/kgka, PVT 151 g/kgka ja hinta 320 kg/tn. Ka = kuiva-aine.

taan edelleen niin hyvin, että mitään ruokinnallisia vippaskonsteja maidon pitoisuuksien nostamiseksi ei kannata tehdä. Kun lehmää ruokkii niin, että sillä on suunnitelman mukaista rehua aina saatavilla, sen pötsi voi hyvin ja se saa levätä, se tuottaa hyvin ja pitoisuudet ovat hyvät. Nopeat heilahtelut maidon pitoisuuksissa ovat enemmänkin merkki häiriöistä ruokinnassa.

Suomessa hiehot poikivat keskimäärin

liian vanhoina. Mitä aiemmin hieho saadaan poikimaan, sitä aiemmin siitä saadaan maitotuloja. Kahden vuoden poikimäen on todettu olevan niin tuotoksen kuin tiinehtyvyyden ja kestävyuden kannalta hyvä tavoite. Tämä edellyttää hyvää alkuvaiheen kasvua, tavoitteellista kasvun seuranta ja erityisesti huolellista siemennysvaiheen hoitoa ja kiiman tarkkailua. Vaivannäön palkaksi luvassa on lisätuloja. □

Ruokinnan ohjaus tuo tuottoa

ProAgrian Ruokinnan ohjaus –palvelua tekevät asiantuntijat käyttävät KarjaKompassi-nimistä ruokinnan suunnittelun ja seurannan ohjelmaa, joka ottaa huomioon niin karjan tuotantopotentiaalin, maidon hinnan kuin kotoisten rehujen laadun, hinnat ja määrät. Useimmiten käytetty optimointiperuste on maksimi maitotuotto-rehukustannus, jolla voidaan nopeasti simuloida, mikä vaikutus erilaisilla maidon ja rehujen hinnoilla tai erilaisilla rehuseoksilla on ruokinnan kannattavuuteen. KarjaKompassi osaa ottaa huomioon myös erilaisten rehujen tuotantovaikutukset, ja näiden perusteella ennustaa maitotuotosta suunnittelujaksolle.

10 senttiä ei muuttanut ruokintaa

Oheisessa taulukossa on tulokset hyvin yksinkertaisesta KarjaKompassi-optimoinnista, jossa maidon hintaa alennettiin kymmenen senttiä. Lehmien oletettiin olevan säilörehu-ohrarypsi-kivennäinen –ruokinnalla. Esimerkissä maidon hinnan lasku 10 sentillä ei juurikaan vaikuttanut optimaaliseen ruokintaan. Tosin ohjelma leikkasi jonkin verran rypsiä ja kokonaisuutena sitä eniten ennustettua maitotuotosta. On huomatta-

va, että tässä esimerkissä karja tuotti keskimäärin yli 30 kiloa maitoa, jolloin valkuaisliisillä ei enää saada niin hyvää tuotosvastetta kuin alemmilla tuotostasoilla.

Jos rehut pysyvät laadultaan ja hinnaltaan samoina, maidon hinnan lasku alentaa suorassa suhteessa maitotuottojen ja rehukustannusten eroa. Tässä esimerkissä se oli kolme euroa lehmää kohti päivässä. Tämä kolme euroa olisi haettava muualta. Hyviä säästökohteita ovat muun muassa valkuaisrehujen käytön uudelleen arviointi, rehujen kilpailutus ja kotoisten rehujen tuotantokustannusten alentaminen.

KarjaKompassi-ohjelman ruokintasunnitelmat ovat käytettävissä, jos olet ProAgrian Ruokinnan ohjaus –palveluiden piirissä. Ruokinnan seurantaan kehitetty Päivälaskelma on saanut asiakkailtamme kiitosta erityisesti sen helppouden ja nopeuden ansiosta. Päiväkohtaisten rehumäärien perusteella lasketaan keskeisimmät ruokinnan onnistumisen ja talouden tunnusluvut, joista saat palautteen heti ja ehdit toimia, ennen kuin mahdolliset poikkeamat ehtivät näkyä maitotankissa. Laskelmat ja suunnitelmat avautuvat parhaiten, kun niistä keskustelea asiantuntijan kanssa. □

HELPOSTI JA NOPEASTI VERKKOKAUPASTA
WWW.PETRIFUN.FI
ILMAINEN TOIMITUS KOKO JOULUKUUN!

WASH, HANG & WEAR -PAITA

59,90 (79,90)

PETRIFUN STORE

PETRIFUN.FI

KAMPPI
P. 044 7643 775

SELLO
P. 044 7643 774

JUMBO
P. 044 7643 773

HANSA
P. 044 7643 777

MYLLY
P. 044 7643 780

KOSKIKESKUS
P. 044 7643 779

MATKUS
P. 044 7643 776

Hämeenlinnassa investoitiin laktoosittomaan tuotantoon

TEKSTI: TUOMAS KOIVUNIEMI
KUVAT: HÄMEENLINNAN OSUUSMEIJERI

Hämeenlinnan Osuusmeijeri sai syksyllä valmiiksi uuden ESL-tuotantolinjan, minkä myötä meijerin tuotevalikoima laajenee laktoosittomiin maitojuomiin. Toimitusjohtaja Risto Kosken mukaan investointipäätös tehtiin viime vuoden lopun ja viime kevään aikana.

”Olemme lisänneet tuotantolaitoksemme valmiutta toimittaa laajempaa tuotevalikoimaa asiakkaillemme hyvinkin pienistä sarjoista suuriin massavolyymeihin tikkimättä alhaisista tuotantokustannuksista. Tämä antaa entistä paremmat mahdollisuudet palvella asiakkaita ja kasvaa edelleen”, Risto Koski toteaa.

Säännöllisiä investointeja

Hämeenlinnan Osuusmeijerin liikevaihto oli viime vuonna noin 74 miljoonaa euroa. Toimitusjohtaja Koski kertoo, että vuosittaisten perusinvestointien määrä on noin 1,2-1,7 prosenttia liikevaihdosta. Säännöllisin väliajoin eli 3-4 vuoden välein meijeri on tehnyt merkittävämpiä tuotantorakennusinvestointeja.

”Tällöin olemme laajentaneet tuotanto- ja varastointitiloja sekä lisänneet valmistus- ja pakkauskapasiteettia. Nyt viimeisimpänä investoimme siihen, että voimme toimittaa aiempaa laajempaa tuotevalikoimaa.”

Merkittävä satsaus

Kilpailuviraston kaksi vuotta sitten tekemän selvityksen mukaan Suomen nestemaitomarkkinoiden kokonaismäärä oli noin 700 miljoonaa litraa. Perusmaitojen osuus markkinoista oli noin 560 miljoonaa litraa. Laktoosittomien maitojuomien osuus oli siis noin 150 miljoonaa litraa.

Hämeenlinnan investointi on merkittävä satsaus Arla Suomi -yhteistyöryhmän meijeriltä.

”Olemme investoineet viimeisen kymmenen vuoden aikana vajaat 20 miljoonaa euroa. Nyt tehty investointi edustaa toiminnallisesti merkittävää laajennusta, mutta investointina se ei poikkea kovin paljon normaalista investointirytmistämme”, Risto Koski sanoo.

Maidontuottajille investointi tarkoittaa lisääntyvää raaka-ainekysyntää.

”Uudet tuotteet valmistetaan kotimaisesta raaka-aineesta, joten näin ollen raaka-

aineen kysyntä tulee edelleen kasvamaan.”

Kuluttajakenttää seurattava

Toimitusjohtaja Risto Kosken mielestä meijerien ei pidä jäädä jatkossakaan ”tuleen makaamaan”. Koko ajan on seurattava kuluttajakentässä tapahtuvia muutok-

sia. Kuluttajien toiveet ja odotukset voivat muuttua hyvinkin nopeasti.

”Tämä asettaa selvät tavoitteet myös jalostukselle ja maidon hankinnalle. Meijerien on tulevaisuudessakin pystyttävä vastaamaan tähän haasteeseen nopeasti ja joustavasti”, hän päättää. □

Pihatto hyvinvoinnille parsinavettaa parempi?

TEKSTI JA KUVA: ANTTI ÄIJÖ

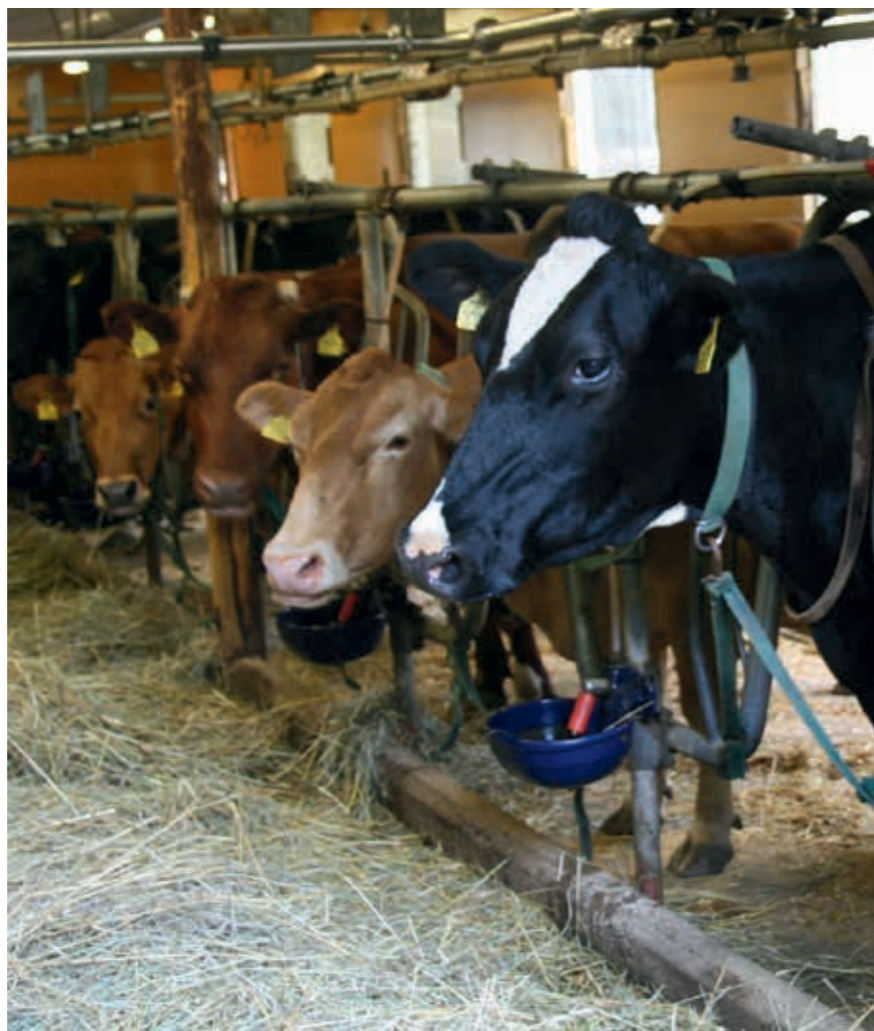
Pihatto tarjoaa nautoille keskimäärin parsinavettaa paremmat edellytykset hyvinvoinnille, todetaan osana eläinsuojelulain valmistelutyötä tehdyssä selvityksessä. Maa- ja metsätalousministeriön teettämä työ julkistettiin lokakuussa. Hyvinvointiseikkojen lisäksi arvioitiin mahdollisen parsinavetoista luopumisen talousvaikutuksia maidon- ja lihantuotantoon.

Selvitys nautojen parressa ja pihatossa pidon vaikutuksesta eläinten hyvinvointiin ja tuotannon talouteen teetettiin Eläinten hyvinvointikeskuskella ja se tehtiin Helsingin yliopiston ja Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen Taloustutkimuksen yhteistyönä. Selvityksen mukaan pihattonavetoissa elävillä nautoilla on keskimäärin paremmat hyvinvoinnin edellytykset kuin parsinavetoissa pidettävillä. Tuotannon talouden kannalta nautojen parressapidon kieltäminen ei ole realistinen vaihtoehto ainakaan lyhyellä aikavälillä.

Parressa kytkettynä oleminen rajoittaa nautan mahdollisuuksia liikkua ja olla kanssakäymisissä toisten nautojen kanssa. Toisaalta parsinavetassa elävät lypsylehmät ja hiehot pääsevät laidunkaudella ulkoilemaan. Sama velvoite ei koske pihattonavetassa pidettäviä nautoja. Laidunnus edistää nautojen terveyttä ja mahdollistaa pitotavoista parhaiten lajinnomaisen käyttäytymistarpeiden toteutumisen. Siksi myös pihattonavetassa pidettävien nautojen hyvinvointi paranee, jos ne pääsevät ulos jaloittelemaan tai laiturille.

Parsinavetoita tarvitaan vielä kauan

Noin puolet suomalaisista lypsylehmistä elää parsinavetoissa, vaikka uusia parsinavetoita rakennetaan vain muutama vuodessa. Selvityksessä todetaan, että nautojen

hyvinvoinnin parantamiseksi uudisrakentamista kannattaisi ohjata tukipolitiikan avulla vain pihattoihin. Uusien parsinavetojen investointituen lopettaminen ei aiheuttaisi merkittävää haittaa maidon kokonaistuotannolle.

Parsinavetoista olisi mahdollista luopua sitä nopeammin, mitä enemmän tukia suunnataan parsinavetoja korvaavien pihattonavetojen lehmäpaikkojen rakentamiseen. Nopea aikataulu edellyttää, että investointitukivarjoja on käytössä vähintään 10 000 lehmäpaikan vuotiseen rakentamiseen pihattoihin. Toistaiseksi tukea tarvitaan myös nykyisten parsinavetojen laajennuksiin ja peruskorjauksiin, jotta maidon kokonaistuotanto ei laske.

Mahdollisen parsinavettakiellon täsmällistä siirtymäaikaa ei tutkijoiden mielestä voida määrittää, koska tulevaa investoin-

titahtia ei pystytä varmuudella ennakoimaan. Selvityksessä esitetään kuitenkin ennusteita, joiden pohjalta siirtymäaikojen tarvetta on arvioitu. Jos uudisrakentamisen tahti on nopeaa ja lehmämäärän sallitaan laskea prosentin vuodessa, parsinavetoista luopuminen olisi mahdollista jo vuonna 2025. Jos lehmämäärä halutaan säilyttää nykytasolla, parsinavetoista ei voitaisi nopeallakaan investointitahdilla luopua ennen vuotta 2028. Jos investointien määrä putoaa, parsinavetojen tarve jatkuu vähintään vuoteen 2034 saakka.

Parsinavetoista ollaan luopumassa muissa pohjoismaissa. Norjassa ja Tanskassa on uusien parsinavetojen rakentaminen jo kielletty. Ruotsissa parsinavetoista luopuminen on yksi eläinsuojelulainsäädäntöä uudistettaessa ratkaistavista asioista. Luopuminen on tarkoitus toteuttaa pitkän siirtymäajan puiteissa. □

”Navettatyyppejä ei ratkaise eläinten hyvinvointia”

MTK:n Itä-Suomen maitovaliokunta pitää parsikieltoa perusteettomana. Valtaosa suomalaisesta maidosta tuotetaan edelleen ja vielä pitkään parsinavetoissa. Navettatyypillä on pitkät perinteet suomalaisessa maidontuotannossa ja sitä on kehitetty johdonmukaisesti niin eläinten hyvinvoinnin kuin mm. koneellistamisen ja sitä kautta yrittäjien jaksamisen näkökulmasta.

Valmistelussa oleva eläinsuojelulaki on nostanut keskusteluun parsinavetojen aseman maidontuotannossa. Eläinsuojelullisiin syihin vedoten on esitetty, että maidontuotanto tulisi kieltää parsinavetoissa jollain aikavälillä.

Uusista navetoista lähes kaikki tehdään pihattoratkaisuina, mutta olemassa olevan rakennuskannan kehittäminen perustuu edelleen suurelta osin parsinavetojen peruskorjauksiin. Parsinavetan peruskorjaaminen on sekä tuotannollisesti että taloudellisesti ollut monelle tilalle järkevin vaihtoehto tilan kehittämiseksi. Parsinavetta antaa myös

mahdollisuuden taloudellisesti järkeviin pienempien tuotantoyksiköiden kehittämiseen, joissa maidontuotantoa voidaan jatkaa mm. yhden maatalousyrittäjän yrityksissä. Myös tiloilla, joilla ei ole tiedossa jatkajaa, on parsinavetan kehittäminen järkevä vaihtoehto, kun toisena vaihtoehtona voi olla tuotannon lopettaminen kokonaan.

Eläinten hyvinvointia ei takaa navettatyyppejä eikä sitä voida taata pelkällä normiohjauksella lainsäädännön kautta. Eläinten hyvinvoinnin perustan luovat kannattava tuotanto sekä tuotantoon kannustava toimintaympäristö. Nämä eivät toteudu lisäämällä maatalouden kus-

tannuksia ja byrokratiaa. Kun yrittäjälle annetaan mahdollisuus panostaa kannattavaan tuotantoon ja se yhdistetään järkevän tasoiseen lainsäädäntöön, tulee myös eläinten hyvinvointi huomioiduksi riittävällä tasolla.

Itä-Suomen maitovaliokunnan mielestä eläinten hyvinvointia ei paranneta jakamalla navetat hyviin ja huonoihin lainsäädännön kautta. Julistamalla parsinavetat ”mustalle listalle” leimataan parsinavetassa maitoa tuottavat yrittäjät eläinten hyvinvoinnista piittaamattomiksi, mikä ei pidä paikkaansa. Eläimiä voidaan hoitaa hyvin sekä pihatossa että parsinavetoissa. □

Kotimainen Pellon EvoLED -valaisinjärjestelmä

Energiaystävällinen, kustannustehokas ja paloturvallinen

Plug&Play-valaisinjärjestelmä kotieläintiloille

- Nopea asentaa itse - kytkennät pikaliittimin - ei erillistä asennuskourua. Sähkömies tekee vain tarvittaessa keskuskytkennät.
- Tasainen valojakauma valopisteiden suuren määrän ansiosta
- Energiansäästö n.50-70%
- Paloturvallinen matalan (alle 45°C) pintalämpötilansa vuoksi
- Syttyy välittömästi sähkökatkon jälkeen täydellä teholla, myös kylmässä
- EvoLED tuottaa luonnonmukaista valoa
- Kestävä ja pitkäikäinen, myös vaativissa olosuhteissa
- Sopii niin parsinavetoihin, pihattoihin kuin sikaloihinkin

Kysy lisää aluemyyjiltämme!

Pellon Group Oy | Puh. 06-483 7555 | Huolto 06-4837 666 | www.pellon.com

Hyvä alkukasvatus antaa tulevaisuuden lehmälle mahdollisuuden pysyä terveenä ja tuottavana useita lypsykausia.

Millainen on TULEVAISUUDEN LEHMÄ?

Suomalainen maito on perinteisesti tuotettu perheviljelmillä, joissa lehmät tunnetaan nimeltä ja hoidetaan yksilöinä. Pieni karjakoko on mahdollistanut isonkin panostuksen mieleisen lehmän hoitamiseen ja hengissä pitämiseen. Kolmenkymmenen lehmän parsinavetassa on huonojalkaisellakin eläimellä mahdollisuus menestyä ja utare voidaan tarpeen vaatiessa lypsää vaikka kahdelta puolelta, jos lypsimit eivät kerralla ylety kaikkiin vetimiin. Karjakoon kasvaessa yhä suurempi osa maidosta kuitenkin tuotetaan suurissa yksiköissä. Yksilölliseen hoitoon on yhä vähemmän aikaa, ja eläinten hoidossa pyritään ensisijaisesti keskittymään eläinryhmien tarpeisiin.

Mitä lehmä tarvitsee?

Lehmän tarpeet ovat hyvin yksinkertaisia, ja aivan samat riippumatta siitä, onko sillä 10, 100 vai 500 navettakaveria. Lehmä ei ole fysiologisesti juurikaan muuttunut viimeisen sadan vuoden aikana, ja tuskin tulee radikaalisti muuttumaan jatkossakaan. Se on märehtivä, maalla elävä nisäkäs, joka tarvitsee hyvinvointiinsa raikasta ilmaa, puhdasta vettä, valoa ja ruokaa, pehmeän makuualustan ja tilaa normaaliin laumakäyttäytymiseen. Nämä tarpeet voidaan toteuttaa varsin yksinkertaisin menetelmin, kun hoitajalla on taitoa nähdä ja ymmärtää eläinten antamia viestejä, ja reagoida niiden voinnissa tapahtuviin muutoksiin.

Mitkä tekijät rajoittavat tuotantoa?

Navettarakentamisen osaaminen on kehittänyt valtavien harppauksien viimeisen kymmenen vuoden aikana. Nykyisin navetat suunnitellaan lehmien eikä lietalon ehtoilla, ja eläinten mukavuuteen, raikkaaseen ilmaan ja tilaviin, pehmeisiin parsisiin kiinnitetään paljon huomiota.

Hyvissä olosuhteissa ja ammattitaitoisella ruokinnalla lehmät saavat mahdollisuuden käyttää maidontuotantoon yhä suurempaa osaa geneettisestä kapasiteetistaan. USA:ssa ja Kanadassa on lehmien hyvin olosuhteisiin osattu kiinnittää huomiota paljon pitempään kuin meillä. Silti amerikkalainen eläinlääkäri ja alansa guru Gordie Jones, joka vieraili Maitoyrittäjät ry:n kutsumana Suomessa viime talvena, kertoo, että ei ole koskaan pitkän uransa varrella törmännyt karjaan, jossa tuotantoa rajoittava pullonkaula olisi ollut eläinaineksen geneettinen tuotoskyky.

Suomalaisen lehmän keski-ikä on alle viisi vuotta. Tässä ajassa lehmä hädintuskin ehtii kasvaa aikuiseksi, saati lypsää parhaita tuotosvuosiaan. Sen geneettinen kapasiteetti jää aivan liian usein hyödyntämättä. Pelkästään lehmien keski-ikä nostamalla voitaisiin karjoista saada merkittävästi suurempi maitotuotos meijeriin ilman, että tuotoskykyä tarvitsee jalostuk-

sen keinoin parantaa lainkaan.

Tuotostason ja heikon kestävyiden ongelmia yritetään ratkaista tehokkailla jalostusohjelmilla ja lyhentämällä sukupolvien välistä aikaa. Lehmä on nykyisin geneettisesti vanhentunut jo ennen syntymäänsä. Lyhyt sukupolvien välinen aika ja tehokas genominen valinta antavat tietokoneiden ruuduilla maksimaalisen geneettisen edistymisen myös heikosti periytyvissä ominaisuuksissa, mutta käytännön tasolla tulokset ovat jääneet laihoiksi.

Vaikka esimerkiksi karjan keskimääräistä tyhjääkautta voidaan geneettisellä valinnalla kymmenen vuoden aikana lyhentää muutamia päiviä, voidaan tämän valinnan hintana menettää jokin sellainen ominaisuus, jonka periytyvyysaste on kymmenkertainen, ja joka estää lehmää koskaan saavuttamasta aikuisiän tuotosvuosia. Esimerkiksi vetimien pituudelle on vaikea laskea taloudellista arvoa, mutta jos lypsimit eivät pysy kiinni, lehmä päättyy teuraaksi riippumatta siitä, millainen teoreettinen tuotos- tai terveyspotentiaali sillä olisi ollut. Pari päivää pitempi tyhjääkausi ei vie lehmää teuraaksi, vaikka sille voidaan helposti laskea taloudellinen arvo.

Karjaton jalostuksessa kannattaa painottaa eniten sellaisia ominaisuuksia, joiden periytyvyysaste on korkea, ja joihin ei voi olosuhteilla vaikuttaa. Tulevaisuuden karjoissa painotetaan olosuhteita ja genetiikkaa sellaisessa suhteessa, joka tuo parhaan mahdollisen taloudellisen tu-

Yhtenäisen eläinaineksen merkitys korostuu karjakoon kasvaessa.

loksen, hoitajan tai lehmän hyvinvoinnista tinkimättä.

Minkälainen lehmä pärjää suurissa yksiköissä?

Karjakoon kasvaessa pihatot ja aperuokinta yleistyvät, ja lehmiiä hoidetaan yhä useammin ryhmänä yksilöiden sijaan. Mitä yhtenäisempiä nämä ryhmät ovat, sitä paremmin niiden hoito ja ruokinta onnistuvat. Suomalaisissa karjoissa näkee paljon vaihtelua eläinten koossa ja lypsytyypissä jopa saman rodun sisällä, ja näiden eläinten erilainen rehunkäyttökyky aiheuttaa runsaasti ongelmia ruokinnassa. Suuri vaihtelu eläinten pituudessa aiheuttaa ongelmia parsien puhtaana pysymiselle ja jalkojen kunnon. Epäsopivissa parsissa jää makuu-aika usein liian lyhyeksi, kintereet hieryvät tai lehmät likaantuvat.

Suurissa yksiköissä eläinten terveydenhoito korostuu. Huomiota tulee yhä enemmän kiinnittää terveydenhoitoon ja terveyden ylläpitoon sairastapauksien hoidon sijaan. Tulevaisuuden lehmällä on hyvä perinnöllinen immuuniteetti taudinaiheuttajia vastaan, jolloin sen elimistö reagoi nopeasti uusiin patogeeneihin.

Immuunivasteen jalostus tuo uudet näkymät lehmien terveysjalostukseen. Maailman suuret jalostusalan toimijat satsaavat tällä hetkellä valtaosin summia lehmien perinnöllisen immuunivasteen tutkimiseen, ja ensimmäiset immuunivastetta mittaavat menetelmät on jo patentoitu. Kun lehmien karvanäytteestä tehtävä, luontaista vastustuskykyä mittaava genomitesti ehtii kaupallisille markkinoille ja immuunivasteen jalostusarvot julkaitaan, on karjatasolla ensimmäistä kertaa mahdollisuus saada eläinten sairastuvuu-

teen merkittävää apua myös jalostusvalinnan kautta.

Genomitestauksesta apua karsintaan

Genomitestauksen nopea kehittyminen yhä luotettavammaksi valinnan välineeksi tulee jatkossa tehostamaan emävalintaa karjojen sisällä. Heikoimmat yksilöt voidaan karsia, ja kasvattaa lypsylehmiksi vain lupaavimmat yksilöt. Kun immuunivasteen genomitestausta käynnistyy, vastustuskyvyltään heikoimmat vasikat voidaan karsia heti testituloksen valmistuttua, ennen kuin niiden sairastumisalttius lisää koko karjan tautipainetta. On kuitenkin muistettava, että paraskaan genomitesti ei kerro eläimen koko perimää, vaan toimii ainoastaan lisätietona eläimen arvoa mitattaessa.

Minkälainen on tulevaisuuden lehmä?

Tulevaisuudessa karjojen kannattaa pyrkiä yhtenäiseen eläinainekseen. Jokaisella rodulla on vahvuutensa, joten niin holsteinilla, ayrshirellä, jerseyllä, brown swissillä kuin suomenkarjallakin tulee olemaan tilaa myös tulevaisuuden karjoissa. Yhä useammin karjat kuitenkin tulevat keskittymään vain yhteen rotuun, jotta eläinainesta saadaan mahdollisimman tasalaatuiseksi. Yhtenäinen lypsytyyppi ja rehunkäyttökyky mahdollistavat koko karjan ruokkimisen samalla appeella samassa tuotoskauden vaiheessa ilman, että osa eläimistä kärsii energiavajeesta ja osa lihoo. Myös nuorenkarjan kasvatuksessa eläinaineksen yhtenäisyys korostuu, koska erillisiin ryhmiin jakaminen lypsytyypin mukaan ei ole mielekäästä.

Tulevaisuuden lehmä pärjää pihattoympäristössään laumatovereidensa parissa. Sen tulee olla riittävän vahvuuteinen, ettei

Lehmät makaavat enemmän, kun parsi on pehmeä ja sopivasti mitoitettu. Hyvien olosuhteiden merkitys kasvaa suurissa yksiköissä.

se tule syrjityksi, ja sen tulee liikkua ketterästi ja päästä helposti makuulle ja ylös. Sen utareen on kestävä maitotuotoksen paine vuodesta toiseen ilman erityistoimenpiteitä, ja sen utarekudoksen laadun on oltava riittävä maidon nopeaa virtausta, utareen tasaista tyhjenemistä ja umpi-kauden kunnollista lepoa varten.

Jotta utare voisi kiinnittyä runkoon oikein, on rungossa oltava riittävästi kapasiteettia. Lantion leveys mahdollistaa takautareen kiinnittymisen korkealle ja leveästi, ja pitkät, voimakkaasti kaareutuneet kylkiluut antavat etu-utareelle tilaa. Rinnanleveys ja lypsytyypisyys antavat tilaa keuhkoille, sydämelle ja mahoille, ja mahdollistavat hyvän karkearehun syöntikyvyn. Kuiva luosto ja vahvat sorkat sekä oikeat kulmaukset lantiossa ja jalkojen luustossa takaavat ketterän liikkumisen, ja hyvä vastustuskyky taudinaiheuttajia vastaan pitää eläimen terveenä myös silloin, kun poikiminen, ryhmänvaihto tai muu satunnainen stressitilanne lisäävät sairastumisen riskiä.

Tulevaisuuden lehmä elää navetassa, jonka hoitajilla on tahtoa, intoa ja osaamista ottaa huomioon lehmän perustarpeet vasikasta alkaen ja huolehtia, että navetassa märehtii tyytyväinen karja vuoden jokaisena päivänä. □

SÄILÖ REHUSI LAATUMUOVILLA

POLI - Duplex
YHDISTELMÄKALVO

Vakuumi- ja aumamuovi samassa rullassa

Uutuus!

**NOPEUTTAA TYÖTÄ!
VAIN YKSI TYÖVAIHE!**

Yhdellä levytyksellä molemmat muovit. Yhdistelmärollilla levitetään ensin auman keskelle ja keskeltä se levitetään kohti molempia reunoja. Estää hapen läpäisyn tehokkaasti. USEISTA KOKOJA: leveydet 8-16 m ja pituudet: 25-100 m.

Kalvon vahvuus: Yhteensä 0,16 mm
Aumakalvo: 0,12 mm, vakuumikalvo: 0,04 mm

**URAKOITSIJOIDEN SUOSIMA KÄÄRINTÄVERKKO. TOIMII
KAIKISSA PAALAIMISSA JA HAASTAVISSA OLOSUHTEISSA.
SUOMESSA JO YLI 15 VUOTTA!**

NETEX S2S

CORCORNET

UV-suojattu käärintäverkko on valmistettu laadukkaista ja kestävästä materiaaleista. NETEX S2S KÄÄRINTÄVERKON vetolujuus leveydestä riippuen on peräti 250-265 kg. Elastisuus 18,50%.

**S2S = PAALIN REUNASTA
REUNAAAN**

S2S (side to side cover) on rekisteröity valmistusmenetelmä, joka takaa että verkko levittyy paalin reunoihin asti.

**POLIFILM
AGRISTRECH**

Kestävä, perinteinen puhallettu liimallinen 3-kerroskalvo, jossa liima-aine on myös kaikkien kalvokerrosten välissä. Pitää kerrokset tiiviisti kiinni toisissaan ja estää hapen läpäisyn tehokkaasti. UV-suoja 12 kk. Leveydet: 500 ja 750 mm.

DUO 7PLUS XL & DUO Optima

Saksalaisen Duo Plast AG:n valmistamat liimattomat kalvot Duo 7Plus XL ja Duo Optima eivät sisällä PIB:tä. 7Plus on 7 kerroksinen puhallusmenetelmällä valmistettu kalvo ja Optima on puhallettu Coex 3-kerroskalvo.

Kalvoilla on erittäin hyvä repeytymiskesto ja puhkaisulujuus. Sileän ulkopinnan ansiosta paaleja on helppo käsitellä. Ne soveltuvat hyvin korsi- ja kuivarehulle sekä pyörö-, että kantipaaleissa. UV-suoja 12 kk. Kosteussuojattu kartonkihylsy. **Duo 7Plus XL rullassa on 10% enemmän kalvoa, 1650 m!** Duo 7Plus XL leveys: 750 mm. Duo Optiman leveydet: 500 ja 750 mm.

MIMARAP PS

Patentoitu kiinnitysmenetelmä. Tasalaatuinen kerrosten kiinnittyminen. Voimakas takaisinkiristyyvyys takaa ilmatiiviit paalit. Toimii vaikeissakin paalausolosuhteissa.

Purkautuu rullalta tasaisesti ja lähes äänettömästi, eikä katkea. Toimii myös nopeissa koneissa. Ei liimajäämiä. Kalvosta ei irtoa mitään käärintäkoneen telaan, eikä rehuun. UV-suoja 12 kk. Kosteussuojattu kartonkihylsy. Leveys: 500 ja 750 mm.

MYynti: MEIJERIT JA MAATALOUSKAUPAT

www.teollisuushankinta.fi
TEOLLISUUSHANKINTA
KOKKOLA 020 765 9580 HAAPAVESI 020 765 9583

**Joillekin riittää
tavalliset laitteet,
jotkut haluavat navettaansa PLUS:aa**

DeLaval

Jokainen tila pystyy parantamaan maidontuotannon tuottavuutta ja työnlaatua. **DeLaval PLUS+** tarjoaa Sinulle enemmän tuotantosi kehittämiseen. Edistyksellisin lypsyteknologia, laitteiston kapasiteetti ja tuotannonohjausjärjestelmämme ovat todellista Plussia, jota saat vain DeLavalilta, lypsytavasta riippumatta.

**Lue osoitteesta www.delaval.fi,
kuinka voit kehittää navettasi olosuhteita.**

Vasikan olosuhteet kuntoon

TEKSTI: ANTTI ÄJÖ

Kuva: Tarja Jalakanen

Yksilökarsinassa tulee pitää vain kaikkein pienimpiä, alle kahdeksan viikon ikäisiä vasikoita

lypsykarjan tiloja suunniteltaessa kannattaa kiinnittää erityistä huomiota pikkuvasikoiden olosuhteisiin. Navettaan syntyneet vasikat ovat joko uusien lehmien alkuja tai ne lähtevät tilalta jatkokasvatukseen ja tarvitsevat sitä varten hyvän alun. Jos tilalla ei ole erillistä vasikkaosastoa, vasikkakarsinat kannattaa sijoittaa sellaiseen paikkaan navetassa, jossa vasikoille voidaan taata mahdollisimman hyvät olosuhteet.

Yksilökarsinat pienimmille

Syntymän jälkeen vasikat pidetään yksilökarsinassa 1-2 viikon ikään saakka. Yksit-äiskarsinoissa pystytään helpoimmin varmistamaan, että vasikat ovat terveitä ja ne syövät hyvin. Yli kahdeksan viikon ikäisten, terveiden vasikoiden kasvatuspaikka on aina ryhmäkarsina. Tarvittava karsinoiden määrä riippuu tilan lehmämäärästä ja poikimisten ajoittumisesta.

Lypsykarjatilalla tulisi olla vähintään kaksi juottokarsinaa. Yhteen juottokarsinaan tulisi kerralla vain yhden kuukauden aikana syntyneet vasikat. Kun ensimmäisen karsinan on täynnä tai kuukauden täyttöaika on kulunut, vasikoita aletaan laittaa toiseen karsinaan. Edellä kuvattu järjesty-ly estää monen sairauden leviämistä vasikasta toiseen.

Alle kuuden kuukauden ikäistä nautaa ei saa pitää parteen, karsinaan tai muuhun rakenteeseen kytkettynä muutoin kuin tilapäisesti eläimen ruokkimisen tai hoitamisen ajaksi.

Vasikoiden hyvinvointiin kiinnitetään huomiota

Vasikkatilat ovat monen navetan puutteellista aluetta eläinten hyvinvoinnin kannalta. Vuodesta toiseen eläinsuojelutarkastuksissa havaitaan eniten puutteita nuoren karjan olosuhteissa.

Tarkastusten tulokset voi viime vuosilta kiteyttää niin, että hyvin yleisesti vasikkatilat ovat liian pieniä, märkiä ja kosteita. Monilla tiloilla vasikoita pidetään yksilökarsinoissa liian pitkään, yli sallitun 8 viikon iän. Paljon oli myös sellaisia tapauksia, että vasikoita pidettiin kytkettynä liian nuorina.

Viime vuonna pidetyissä eläinsuojelutarkastuksissa laiminlyöntejä havaittiin 27 prosentilla tarkastetuista nautatiloista. Laiminlyöntien määrä oli kasvussa ja 40 prosenttia niistä todettiin vasikoilla. Laiminlyönnit johtavat hyvin usein tilakohtaisiin tukimenetyksiin. □

KARSINAMUISTILISTA:

	Yksittäiskarsina	Ryhmäkarsina
Vasikan ikä	1-2 viikkoa, enintään 8 viikon ikään saakka	Voi siirtää, kun vasikat 1-2 viikon ikäisiä, yli 8 viikon ikäiset aina.
Minimimitat	Leveys: Vasikan säkäkorkeus (mitattuna turvasta lantioluun istuinkyhmyyn) Pituus: 1,1 * vasikan pituus	
Minimipinta-ala m²/vasikka	1,5-2	0-2 kk (alle 100 kg): 1,5-2 2-4 kk (80-150 kg): 1,8-2,5 4-6 kk (130-220 kg): 2-3
Ryhmäkoko	1 vasikka/karsina	3-6 vasikkaa/ryhmä
Pohja	Kiinteä, hyvin kuivitetty	Vähintään makuualue kiinteäpohjainen (viistopohja tai kokokuivike). Kaikkien vasikoiden mahdollista lepäämään yhtä aikaa. Ei kokoritilää.
Terveys ja hyvinvointi	Yksilökarsina on puhdistettava vasikoiden välillä, vasikan pitää nähdä ja pystyä koskettamaan lajitovereitaan	Karsinat erotetaan toisistaan kiinteillä väliaidoilla, jolloin estetään tartuntojen siirtyminen karsinasta toiseen.

Kaustisen Osuusmeijeri hyvässä vauhdissa

TEKSTI JA KUVAT: ANTTI ÄIJÖ

”Kaustisen Osuusmeijerin toiminta on kehittynyt mukavasti tänä vuonna”, kertoo toimitusjohtaja Ulla Roininen. ”Olemme saaneet useita uusia maidontuottajia ja vastaanotettu maitomäärä kasvaa tänä vuonna noin 16 prosentin vuosivauhtia.”

Kaustisen Osuusmeijerillä on nyt 64 maidontuottajaa Kaustisen, Kokkolan ja Kruunupyyn alueella. Tuottajien yhteenlaskettu maitomäärä tulee tänä vuonna olemaan arviolta 17,9 miljoonaa litraa. ”Maidon hinta on todennäköisesti ollut tärkein syy tuottajasiirtymille. Hintaeroa Valioon oli jo aikaisemmin ja syyskuussa sitä tuli lisää”, Ulla Roininen arvioi. Kaikki uudet tuottajat ovat käyneet tutustumassa meijeriin ja sen palveluihin.

Kaustisen tuottajien maito on Arlan keräilyssä. Maitoa ajetaan jalostuksen tarpeiden mukaan vuoroin Hämeenlinnaan ja Sipooseen.

Osuusmeijerissä työskentelee tällä hetkellä kolme kokoaikaisista toimihenkilöä toimitusjohtajan lisäksi. Toimitusjohtaja on

Laaksojen Maitokunnan kanssa yhteinen. Ulla Roininen on paikan päällä Kaustisella yleensä yhden päivän viikosta. Etäyhteyden avulla pystyy tekemään Kaustisen töitä myös Ylivieskasta käsin ja päinvalvottuun. Ja onneksi kummassakin meijerissä on osaava ja itsenäiseen työskentelyyn pystyvä henkilökunta.

Kaustisen vanhassa meijerikiinteistössä sijaitsevaa myymälää on parin viime vuoden aikana vahvasti uudistettu. Asiakkaille järjestetyn kyselyn tuloksena myymälä sai myös uuden nimen. Maire palvelee niin omia tuottajia kuin kirkonkylän asukkaita.

Uuden nimen oli kekseliäs kummi yhdistänyt sanoista maito ja rehu. Tämä kuvaa hyvin myymälän valikoimaa, jossa yhdistyvät elintarvikkeet ja maatilantuotannon tarvittavat monenlaiset hyödykkeet.

Riitta Heikkilä esittelee Maire-myymän uusittua tuotantotarvikeosastoa toimitusjohtaja Ulla Roiniselle.

Kaustisen Osuusmeijerin perinteisiin palveluihin kuuluu rehuviljan välitys omille tuottajille ja viljan käsittely. Viljavarasto on nykyään auki kahtena päivänä viikossa. Sitä hoitaa ostopalveluna Mauri Kaustinen. Muu rehukauppa siirrettiin tuottajamyymälän yhteyteen viime keväänä. Näin rehuja voidaan myydä tarvitsijoille kuutena päivänä viikossa, aina kun myymälä on auki.

Ulla Roininen pitää Kaustisen Osuusmeijerin näkymiä hyvänä. Talous on kunnossa ja palvelutkin pyritään pitämään sellaisina kuin jäsenet tarvitsevat. Lisätuloja

voidaan hankkia esimerkiksi meijerikiinteistöjen tiloja vuokraamalla. Käytössä olevat konttoritilat on remontoitu vanhan meijerirakennuksen yläkertaan. Myymälä on samassa rakennuksessa, joten konttorin puolelta on helppo siirtyä myymälään tarvittaessa.

Meijerin työssä on monta puolta

”Kivenheiton päässä” meijeriltä asuva Riitta Heikkilä tuli ensimmäisen kerran Kaustisen Osuusmeijerin palvelukseen vuonna 1979 voimakkajaksi. Työ oli fyysisesti raskasta, sillä käsiteltävät voimakkaukset painoivat 25 kiloa. Myöhemmin tehtävät vaihtuivat maitonäytteiden ottoon ja erilaisiin konttoritöihin.

”Myynti on työssä ollut aina mukana ja myymälässä tuuraaminen kuuluu tehtäviin nykyäänkin tuottajapalvelun ohella”, Riitta kertoo. Myymälää meijerillä hoitaa Jaana Myllymäki ja konttoria Marja Tasula. Riitta toimii molemmissa aina kulloisenkin tilanteen ja kiireen mukaan, vaikka laatu- ja keräilyasiat ovatkin Riitan ensisijaista vastuualuetta.

”Kahta samanlaista päivää ei työssä ole.”

Riitan meijeriuraan tuli tilapäinen katkos, kun jalostustoiminta Kaustisen meijerissä päättyi kuusi vuotta sitten. Työpaikka löytyi kylän leipomosta, mutta pian tuli kutsu takaisin meijerille uusiin tehtäviin.

Joulumyyntiin tehdään paketteja myymälässä myytäväksi ja paikallisten yritysten tarpeisiin.

”Meijeri on varmasti hyvä työpaikka, kun kerran olen näin pitkään ollut”, Riitta naurahtaa. Työuraan mahtuu monta esimiestäkin, toimitusjohtajavaihtoksia on näinä vuosikymmeninä ollut neljä.

Maire-myymälälle järjestettiin lisää tilaa viime vuonna meijerin vanhasta pakasvarastosta. Elintarvikkeet, erikoistuotteet ja maatilatarvikkeet pystytään nyt pitämään hyvin omissa osastoissaan. Mei-

jerin myymälä toimii kuin mikä tahansa kauppa. Asiakkaille pidetään markkinapäiviä ja pohditaan tarjouksia.

”Ajan tasalla täytyy olla siitä, mitä asiakkaat haluavat ja mistä tuotteista on syytä luopua.”

Maitotuotteet ja pakasteet ovat elintarvikemyynnin tärkeimpiä artikkeleita. Kaustisen meijeri sijaitsee joen rannassa ja joki jakaa Kaustisen keskustan kahtia.

”Asiakkaat toivoivat, että joen puolella olisi hyvä elintarvikemyymälä. Sitä mukaa Mairen valikoimaa on laajennettu.”

Maire-myymälässä satsataan jouluun ja joulunaluspäivät ovatkin vilkkaita kaupapäiviä. Meijerin suosituimpia tapahtumia on marraskuun lopulla järjestettävä puuropäivä ja sen yhteydessä pidetty pakastemyynti.

”Puuroa on tarjolla 200 litraa, sen isompi määrä ei täällä pystytä käsittelemään. Viime vuonna puuroa kävi syömässä 800 asiakasta.”

Puuropäivänä meijerin pihaan ajetaan iso pakastekuorma, joka myydään noin vuorokaudessa tyhjäksi. Pakasteet helpottavat monen kodin joulunvalmisteluita.

”Tapahtumaa on järjestetty niin monta kertaa, että meillä on hyvä näppituntuma, miten paljon myytävää menee kaupaksi”, Riitta Heikkilä kertoo.

Meijerin myymälässä tehdään myös joulupaketteja omaan myyntiin ja paikallisille yrityksille. □

Laatu alkaa puhtaudesta

Farmos

FARMOS ROBO ON KORKEALAATUINEN, SUOMALAINEN TUOTESARJA LYPYROBOTTIHYGIENIAAN

Farmos ROBO -tuotesarja on kehitetty vastaamaan tämän päivän robottityöskentelyyn tarpeisiin. ROBO -tuotteet tarjoavat kokonaisratkaisun kaikkien johtavien lypsyrobottimerkkien vaativaan puhdistukseen.

Kokonaishygieneiaa täydentävät erilaisten pintojen pesuun kehitetyt emäksiset vaahtopesuaineet F 25 Vape, F 11 Softes (desinfiointi- ja klooritoimiset) sekä F 10 Hype (desinfiointi- ja klooritoimiset). Ne soveltuvat erinomaisesti lypsyrobotin pintapesuun. Pesuaineiden levitystä helpottaa Variomatic -vaahtodotin.

Kehitämme ja valmistamme tuotteemme Suomessa vastuullisesti ihmisistä ja ympäristöstä huolehtien.

Kaikki ROBO-sarjan tuotteet ovat saatavissa sekä 200 että 20 litran astioissa.

Sipoon iloisessa vastaanottotiimissä ovat kuvassa vuorossa Heli Päivämäki-Lindström, Mervi Jussila ja Tero Savela.

Sipoon maitoa ottaa vastaan iloinen tiimi 24/7

TEKSTI KRISTA KORPELA-KOSONEN

Maidonvastaanotto-osasto on Arlan Sipoon meijerissä todellinen hermokeskus. Osastolla tehdään töitä kolmessa vuorossa seitsemänä päivänä viikossa. Mervi Jussila on yksi osaston seitsemästä prosessioperaattorista. Hän pitää erityisesti työn monipuolisuudesta, sillä osaston tehtävät edellyttävät tiivistä yhteistyötä muun muassa maitoautonkuljettajien, laboratorion, tuotannon suunnittelun, prosessi- ja pakkaussalin, kylmävaraston sekä Arlan yhteistyömeijereiden kanssa.

”Työtehtävien monipuolisuuden kannalta meillä on talon paras osasto. Työkaiverit ovat mahtavia. Jokainen tekee oman vuoronsa aikana paljon töitä, eikä tehtäviä jää rästiin seuraavaan vuoroon tulijalle”, Mervi kehuu toimivaa tiimityötä.

Heli Päivämäki-Lindström on tiimin uusimpia työntekijöitä. Hän on työskennellyt maidonvastaanotossa nyt noin vuoden. Myös Heli pitää osaston vaihtelevista työpäivistä, joiden aikana saa pitää yhteyttä eri puolille taloa.

”Etenkin viikonloppuisin pääsee tekemään muiden osastojen avustavia töi-

tä. Siinä oppii samalla paljon uutta”, Heli kertoo.

Maidonvastaanotto-osastolla on tiivis yhteys myös Arlan maidontuottajiin. Tuottajia neuvotaan päivittäin puhelimitse monenlaisissa asioissa.

”Meille soitetaan ensimmäisenä, jos maitoauton aikatauluun tulee jostain syystä viivettä”, Mervi ja Heli naurahtavat.

Yhteistyö maitoautonkuljettajien kanssa sujuu saumattomasti ja hyvin. Maidonvastaanotto-osaston tiimi kehuukin kuskeja erityisen mukaviksi yhteistyökumppaneiksi. □

Tuotannon suunnittelu minimoi hävikin

Meijereiden tuotannossa hävikin hallinta on osa jokapäiväistä työtä. Maarit Simell Arlalta sanoo, että Arlan tuotannossa hävikin hallintaan kiinnitetään huomiota päivittäin monin tavoin. Kaikki hävikin vähentämiseen tähtäävät toimenpiteet ovat osa normaalia tuotannon tehokkuutta ja vastuullisuutta.

”Valmistamme tuoretuotteita, joilla on melko lyhyt myyntiaika. Siksi tuotannon huolellinen suunnittelu ja tuotteiden menekin ennustaminen ovat äärimmäisen tärkeitä. Tuotanto, myynti ja markkinointi tekevät tässä saumattomaa yhteistyötä”, Maarit kertoo.

Meijereiden tuotannossa etsitään jatkuvasti keinoja pienentää hävikin määrää entisestään. Maitoraaka-aine pyritään käyttämään mahdollisimman tarkkaan hyödyksi, jotta hävikki valmistuksessa on mahdollisimman pieni. Pienilläkin parannuksilla voidaan säästää suuri määrä maitoa, esimerkiksi lähes säiliöautollinen viikossa.

”Tuotantojärjestyksellä pyritään tekemään mahdollisimman jouheva tuotantoajo ilman hävikkiä aiheuttavia pesukatkoksia. Jokainen uusi aloitus aiheuttaa hävikkiä. Esimerkiksi luomut, maustamattomat ja laktoosittomat tuotteet tehdään juuri pesujen jälkeen ennen muiden tuotteiden

valmistusta.”

Maarit kertoo, että automaatioita on lisätty tuotannon monessa vaiheessa estämään virhetoimintoja. Tallentavan prosessihistoriatiedon avulla voidaan todeta laitteistojen toimineen moitteettomasti tai vaihtoehtoisesti löytää ja korjata vika nopeasti.

”Kaikkeaa ei voi automaatiokaan hoitaa. Tarkka ja motivoitunut henkilöstö pitää myös hyvää huolta siitä, että pakattavat tuotteet ovat juuri sellaisia kuin niiden pitää olla, jolloin ne voidaan toimittaa varastosta asiakkaille. Tämäkin on tärkeä osa hävikin hallintaa”, Maarit muistuttaa. □

Tervetuloa Oiva!

Joidenkin ravintoloiden ovella asiakasta tervehtii kuvan Oiva, joka kertoo muun muassa ravintolan hygieenisestä tasosta ja tuotteiden turvallisuudesta. Oiva ei ole ainoastaan ravintoloiden, vaan myös yritysten ja myymälöiden keino viestiä hyvästä työstä. Parhaimman hymyn, eli oivallisen hymyn saamiseen edellytetään elintarvikelainsäädännön noudattamista.

Oiva on järjestelmä, joka valvoo EU:n elintarvikelainsäädäntöä entistä yhtenäisemmin tavoin. Lainsäädäntö tai yrityksen sisä tarkistettavat asiat eivät muutu, vaan Oivan kautta tarkastustiedoista tulee julkisia. Oiva-tarkastukset tehdään koko valtakunnassa yhtenäisesti käytössä olevien tarkastuslistojen mukaisesti. Oivaa koordinoi Elintarviketurvallisuusvirasto Evira ja tarkastuksia tekevät kuntien elintarvikevalvojat.

Laitosta valvovan eläinlääkärien tarkastukset ovat muuttumassa Oiva-järjestelmän mukaisiksi tarkastuksiksi myös meijereissä ja muissa elintarvikealan teollisuusyrityksissä. Elintarviketeollisuuden Oiva-raportit eroavat ravintoloiden vas-

taavista, mutta nekin ovat vapaasti haettavissa Oivan verkkosivuilta ja yrityksen on itse julkaistava ne esim. omilla verkkosivuillaan.

”Kunnallisen valvonnan taso on meillä ollut hyvä, mutta Oiva-tarkastuksissa käyettävien yksityiskohtaisten tarkastuslistojen on tarkoitus selkeyttää tarkastuksia. Listojen avulla voimme myös omatoimisesti havainnoida epäkohtia ja käynnistää korjaavat toimet. Voimme hyödyntää Oivan tuloa mahdollisuutena ottaa vielä aktiivisempi rooli toiminnan kehittämisessä entistä laadukkaammaksi. Valvojan rooliksi jää näin lähinnä käydä toteamassa, että meillä asiat hoidetaan oivallisesti. Mei-

Myymäläpäällikkö Tiina Saukonoja esittelee Laaksojen Maitokunnan Justus-myyvälän Oivaraporttia. Se löytyy sekä myymälän ulko-ovelta että osuuskunnan nettisivuilta.

dän tulee myös muistaa, että voimme viestiä kuluttajille ja asiakkaille Oivan kautta, kuinka hyvin asiat meillä hoidetaan”, ympäristö- ja laatuapäällikkö Kirsi Passila Arlalta valaisee.

Oivaan kuuluu myös valvojien koulutus ja se saattaa tuoda uusia näkökulmia toiminnan kehittämiseen Kirsin mukaan. ”Lisäksi 15 vuotta meillä tarkastuksia tehnyt eläinlääkäri vaihtuu syksyllä, joten meillä tehtäviin tarkastuksiin tulee uutta näkökulmaa joka tapauksessa”, Kirsi kuvailee. □

Vasikan bakteerimyrskyjen tyynnyttäjä

Odotettavissa tyyntä hyvinvointia ja tasaista kasvua.

Startti Pro Plus maitohappobakteeri

tyynnyttää bakteerimyrskyjä vasikan elimistössä ja auttaa vasikkaa selviytymään ripulin aiheuttamilta ongelmilta. Tulehdusreaktiot vähenevät ja vasikan toipuminen nopeutuu. Startti Pro Plus sisältää kahta maitohappobakteerikantaa ja lisäksi E- ja C-vitamiineja.

Startti Pro Plus maitohappobakteerin saat kaikista Suomen meijereistä sekä hyvinvarustetuista maatalouskaupoista ja teurastamoista.

Vaikeissa tapauksissa on parasta kääntyä eläinlääkärin puoleen.

www.valio.fi/Startti

Startti
ProPlus
MAITOHAPPOBAKTEERI

Rautajärven kartanoon kolmas satatonnari

TEKSTI: LEA JÄRVINEN
KUVA ELLY GEVERINK

Irmeli ja Markku Oeschin Rautajärven kartanoon Luopioisille saatiin kolmas satatonnari alkukesästä. Uusin merkki-paulun tavoittaja Rodos tulee samasta sukuhaarasta kun kartanon ensimmäinenkin satatonnari Hehku. Yksitoista kertaa poikunut Rodos, on tehnyt viisi lehmävasikkaa, joista kolme nuorinta on kotikarjassa. Jaava on ensikko, Joulukas ja nuorin Lindos kasvaa hiehona.

Säännöllisyys on ollut Rodoksen tavaramerkki, poikimaväli on normaalisti 365 päivää ja kaksi kertaa se on poikunut tuplasti samana vuonna. Parhaat lypsykautensa Rodos lypsi viidennellä, kuudennella ja seitsemännellä poikimäkerralla, jolloin menttiin yli 10 000 maitokiloa. Keskimäärin tuotos on 1-10 ; 9365-3,9-3,3 ja kokonaistuotosta tähän mennessä 102834 -4029-3,9-3378-3,3. Rodos on luokitettu kuudennen poikimäkerran jälkeen 81-85-84-84. L.J

Kestävän suvun jatkaja

TEKSTI JA KUVA: LEA JÄRVINEN

Hattulassa Kirsti ja Taina Myllymäen karjassa Papu-lehmä lypsi kestävänsä sukunsa ensimmäiseksi satatonnariksi.

Papun sukujuuret menevät Pohjois-Karjalaan Juukan pitäjään Kiteenpuron tilalle.

Suomen kotieläinjalostuksella oli myynnissä kaksoset Kieku ja Kaiku, jotka saapuivat noin vuoden vanhoina Pelkolan kartanoon Hattulaan. Pikkuhiehojen emä Esikko lypsi elinikäistuotoksen 88943-3,9-3,4. Kun Pelkola lopetti lypsykarjan pidon Kaiku siirtyi kerran poikineena kesällä 1999 Myllymäen karjaan. Kaiku lypsi 96206-3,7-3,1 ja poiki kahdeksan kertaa ja sai viisi lehmävasikkaa.

Myllymäkeen syntyi Kaikun tytär Netti, jolle tuotosta tuli 76236-4,1-3,2. Netin vasikka Papu saavutti sitten kymmenen kertaa poikineena 100 000 maitokiloa täyteen tänä vuonna ja jatkaa tuotannossa edelleen. Papun tyttäret ovat osoittaneet sukunsa kestävyden jatkuvan, ensimmäinen tytär Säte on jo 50-tonnari ja Säteen tytär Ulla myös 50-tonnari. Tulevaisuudessa voidaan odottaa lisää satatonnareita, kun on alkuun päästy.

Investointiin tyytyväiset emäntä Marjut Marttila ja isäntä Ville Marttila.

TEKSTI JA KUVAT: KIRSTI LAUKKANEN

Lammille navetta kahdella robolla

Hämeenlinnan Lammille, Marjut ja Ville Marttilalle, valmistui marraskuun alussa uusi kahden robotin lypsykarjanavetta. Avajaisia vietettiin noin viidensadan henkilön voimin. Ilahduttavaa, että joukossa oli paljon nuoria aikuisia. Pari päivää avajaisien jälkeen korkeatuottoinen karja tutustui uuteen navettaan ja robotteihin. Käyttöönotto onnistui juoheasti. Rauhalliset eläimet tottelivat hoitajien ohjausta ja robotit pelittivät hienosti ammattihoitajien seurassa toimintoja.

Ensimmäistä lypsä odottelevat lehmät tutustuvat uuteen ja valoisaan navettaan.

Havaitse ajoissa utaretulehduksen merkit

Utaretulehduksen aikainen havaitseminen ja hoitaminen on sekä lehmän että maatilayrittäjän kannalta tärkeää. Utaretulehdukseen sairastunut lehmä on hyvin kipeä. Lisäksi utaretulehdus aiheuttaa taloudellista tappiota. Koko utaretulehdushoidon varoajan maito joudutaan lypsämään erikseen eikä se kelpaa meijeriin.

MTT:n kotieläintuotannon tutkimuksen johtaja Jutta Kauppi etsii väitöstutkimuksessaan kriittisiä käännekohtia lehmän käyttäytymisen ja terveydentilan heikkenemisen välillä. Tutkimuksen mukaan lehmä muuttuu levottomammaksi neljä tuntia sen jälkeen, kun se on sairastunut utaretulehdukseen. Samaan aikaan voidaan havaita muitakin oikeita kuten lämmön nousu ja utareen turvotus. Karjanhoitaja voi sitä vastoin havaita alkavan utaretulehduksen merkit maidosta jo kaksi tuntia aiemmin. Utaretulehduksen varhainen havaitseminen tuotanto-olosuhteissa ei ole kuitenkaan helppoa, vaan se vaatii harjaantunutta karjasilmää.

Nykyään uusi teknologia on tuonut apuvälineitä utaretulehduksen havaitsemiseen.

”Nykyajan suurissa karjoissa ja uusissa korkean teknologian navetoissa korostuvat sekä karjanhoitajan osaaminen että karjanhoitajan, lehmän ja teknologian välisen vuorovaikutuksen toimivuus.” Jutta Kauppi painottaa. Hän korostaa myös hoitajan roolia erilaisten navetateknologioiden signaalien tulkinnaissa ja hoitopäätöksen tekemisessä.

Lähde: MTT

PALVELUA MAATILOILLE VUODESTA 1979

Nännipesu – Vedinten pesuaine, joka pesee vetimet puhtaiksi ja auttaa pitämään vedinohon kunnossa. Käyttö on edullista ja sopii myös koko eläimen pesuun. Hajusteeton.

Tehotippi – Tehokas jodipitoinen vedinkastotiiviste vedinten ja utareiden desinfiointiin. Pitkäkestoinen desinfiointivaikutus (sisältää hitaasti vapautuvaa PVP-jodia). Sopii myös ihon haavaumien puhdistukseen.

Tehotippi Soft – Tehokas jodipitoinen käyttövalmis vedinkastoaine. Sisältää hitaasti vapautuvaa PVP-jodia: desinfiointivaikutus on pitkäkestoinen. Sisältää myös ihoa hoitavaa glyserolia ja suojaa vedinkanavaa. Soveltuu erittäin hyvin käytettäväksi lypsyroboiteissa.

Tiedustele tuotteita meijeristäsi.

Cultivating Value

puh. 010 402 7700
www.vilomix.fi

UUDISTUNUT
HIVEN ON NYT

Vilomix

Luonto+ on luonnollisen moderni perhejogurtti

Kategoriapäällikkö Eetu Viuhkonen on innoissaan uudesta Luonto+ -jogurtista.

Arlan helmikuussa 2015 lanseerattavat Luonto+ -jogurttit ovat vastaus suomalaisten kuluttajien toiveisiin. Lanseerauksen myötä suomalaisille jo aikaisemmin tutuksi tullut Luonto+ -brändi uudistuu täysin.

Uusien Luonto+ -jogurttien tuotekehitys on toteutettu tiiviissä yhteistyössä kuluttajien kanssa. Erityisesti lapsiperheiden toiveita ja odotuksia on kuunneltu.

"Monet etsivät jogurttihyllystä terveellisiä ja vähemmän makeita vaihtoehtoja. Etenkin lapsille halutaan tarjota vähemmän sokeria sisältäviä vaihtoehtoja", kertoo Luonto+ -jogurttien markkinoinnista vastaava kategoriapäällikkö Eetu Viuhkonen. Uudet Luonto+ -jogur-

ttit ovat terveellinen ja luonnollinen vastaus koko perheen jogurtinälkään. Ne ovat laktoosittomia ja lisäaineettomia ja sisältävät tavallista vähemmän sokeria.

"Luonto+ -n makuprofiili on vähemmän makea. Jogurtit sisältävät 9-10 grammaa hiilihydraattia sataa grammaa kohti, kun tavallisesti jogurttien hiilihydraattipitoisuus on noin 13-14 grammaa", Eetu kuvailee.

Luonto+ -jogurtit saavat makunsa aidoista hedelmä- ja marjasoseesta. Vaihtoehtoja on kaikkiaan neljä: pehmeä, maustamaton luonnonjogurtti sekä mustikka-, mango- ja vaniljajogurtti, joissa hedelmä- tai marjasose on lisätty luonnonjogurttipohjaan. Yhden kilon kartonkipakkauksesta riittää kerralla makunautintoja koko perheelle.

Aamupalapöydän piristys

Arlan kuluttajien kanssa käymät keskustelut osoittavat, että maitohappobakteereja pidetään oleellisena elementtinä ter-

TEKSTI: KRISTA KORPELA-KOSONEN
KUVA: ARLA

veellisessä jogurtissa. Tähänkin toiveeseen on vastattu. Luonto+ -jogurtit sisältävät vatsaystävällisiä Asidofilus- ja Bifidus-maitohappobakteereja.

"Luonto+ -jogurtti on täysin uudenlainen tuote jogurttien terveyssegmenttiin. Se on luonnollinen, mutta samalla moderni tuote, joka sopii hyvin koko perheelle", Eetu sanoo.

Samaa modernia luonnollisuutta viestivät myös Luonto+ -jogurttien pakkaukset, joiden rento ja leikkisä ilme on sekä kaupan jogurttihyllyn että arkisen aamupalapöydän piristys. Pakkauksia koristavat satumaiset lintuhahmot sekä Arlan tuotteista tuttu pilvireunus.

Luonto+ -jogurttien brändiuudistus on valmisteltu pitkään ja se huipentuu ensi helmikuun lanseeraukseen. Eetu odottaa tulevaa innolla.

"Luonto+ on meille yksi vuoden suurimmista lanseerauksista", hän iloitsee. □

HERKKUJA JOULUN ODOTUKSEEN

Joulu tulla jolkuttelee ja mikä onkaan parempi syy testata sekä hyväksi koettuja että uusia reseptejä etukäteen! Prinsessakakun jouluihin versio on ehdottomasti kokeilemisen arvoisen. Jouluinen prinsessakakku on juhlallinen tarjottava kahvipöydässä, mutta sopii hyvin itsenäisyyspäivän tai loppiaisjuhliin.

PIPARKAKUNMAKUINEN PRINSESSAKAKKU

Reseptistä valmistuu 10 annosta

Ainekset

Kakkupohja
4 kananmunaa
2 dl sokeria
1 dl vehnä jauhoja
1 dl perunajauhoja
1 tl leivinjauhetta

Täyte 1

200 g pakaste mustaherukoita
noin 1 1/2 dl hillisosokeria
1 tl vettä

Täyte 2

reilu 1 dl God Morgon -omenatäysmehua kostutukseen
3 prk Arla Keittiö -piparkakurahkaa

Kuorrute

1 pkt valkoista sokerimassaa tai marsipaania

Kuumenna uuni 175-asteiseksi. Voitele ja jauhota pyöreä kakkuvuoka (Ø noin 24 cm). Vaahdota munat ja sokeri. Sekoita vehnä jauhot, perunajauho ja leivinjauhe keskenään ja lisää munavaahtoon. Kaada taikina vuokaan. Paista uunin alatasolla noin 30 minuuttia. Anna kakun vetäytyä vuoassa hetken aikaa ja kumoa sitten ritilälle jäähtymään. Hienonna kohmeiset mustaherukat sauvasekoittimella hienoksi. Lisää marjasurvos ja vesi kattilaan, kuumenna lisää sokeri ja keitä hilloa noin 10 min. miedolla lämmöllä ja anna hillon tekeytyä seuraavaan päivään. Leikkaa kakku kolmeen osaan, voit hiukan ohentaa levyjä reunoilta, saat helpommin pyöreän muodon, kostuta ja levitä kakkupohjalle ensin mustaherukkahilloa ja sen päälle Pi-

parkakurahkaa jatka näin kerros kerrokselta, kostuta myös päällimmäinen kerros. Muotoile kakkua hiukan kauniin pyöreäksi. Päällystä kakku piparkakurahkalla. Kauli valkoinen sokerimassa tosusokeroidulla alustalla pyöreäksi levyksi, nosta kakun päälle ja tasoiat reunat. □

Lisää inspiraatiota leivontaan ja ruoanlaittoon löytyy Arlan kotisivulta www.arla.fi!

PELLON

Manure Master

- älykäs lannanpoistojärjestelmä

- Puhtaus parantaa maitohygieniaa
- Herkkyyden säädöllä turvallisuutta
- Terveet sorkat
- Energian säästö
- Helppokäyttöinen
- Liityntä lypsy- ja ruokintalaitteisiin

Kysy lisää aluemyyjiltämme!

Pellon Group Oy | Puh. 06-483 7555 | Huolto 06-4837 666 | www.pellon.com

Tiedustele
tuotteita meijeristäsi
tai palvelevalta
alue-edustajaltamme.
www.vilomix.fi

MELICA-TUOTEPERHEEN RAKEISET KIVENNÄISET

MELICA TARMO
Fosforipitoinen kivennäisrehuseos ummessa oleville ja tunnutettaville lehmillä.

MELICA LEMPI
Lypsykivennäisseos nautakarjalle laidun- ja säilörehuruokintaan ympärivuotiseen käyttöön. Lempi sisältää runsaasti kalsiumia korkeatuottoisten lehmien tarpeeseen ja korkean magnesiumipitoisuuden ansiosta se soveltuu erinomaisesti laidunruokintaan.

MELICA KASVU LEMPI
Runsaasti kalsiumia sisältävä kivennäisseos hiehoille ja kasvaville naudoille. Lisättyä biotiinia sorkkien kunnon ylläpitämiseen.

UUDISTUNUT HIVEN ON NYT

Cultivating Value

Uhkaako kallis poikimahalvaus? Ota avuksi **Correct-Calcium Pro**

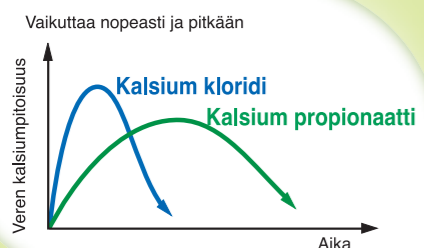
Poikimahalvauksessa lehmän veren kalsiumtaso laskee niin alas, että lihasten toiminta lamaantuu. Oireileva eläin tulee hoitaa välittömästi. Näin vältetään useilta poikimahalvauksen jatkoseuraamuksilta, joihin häiriötila eläimen altistaa. Tällaisia ovat mm. asetonitauti, utaretulehdukset, ruokahaluttomuus ja mahdolliset lihasrevähdykset.

Correct-Calcium Pro mineraalipastassa on kahden tehoaineen ansiosta nopea ja samalla pitkäaikainen vaikutus:

1. Kalsiumkloridi nostaa **nopeasti** veren kalsiumin
2. Kalsiumpropionaatilla on **pitkä vaikutusaika**, samalla se suojaa pötsiä happamoitumiselta sekä nostaa nopeasti veren sokeria

Sisältää magnesiumia. Pakkaus 4x340 g

Vaikeissa sairastapauksissa ota aina yhteyttä eläinlääkäriisi. Correct-tuotteet soveltuvat myös eläinlääkärinohjeiden tueksi.

Huom!
Acetona Dry
Correct Calcium Pro
tehostavat
toisiaan!

www.valio.fi/Startti

Pidä aina saatavilla tehokkaat, nopeavaikutteiset ja helppokäyttöiset Correct-pastat. Ne saat maatalouskaupoista ja meijeristäsi.

Pötsin käynnistykseen

Correct Pötsi-Potku
Märehtijöille pötsin vajaatoiminnan yhteydessä

4x325 g

Ensiapu laidunhalvaukseen

Correct Magnesium
Tehoannos lypsylehmän magnesiumvajaukseen

4x345 g

Yllättävän ripulin iskiessä

Correct Hiili+tanniini
Auttaa lehmää ripuliongelmissa

4x340 g

"Kun ei maistu mikään"

Correct Ketosis
Energialisä lypsylehmille poikimisen jälkeiseen energiavajaukseen

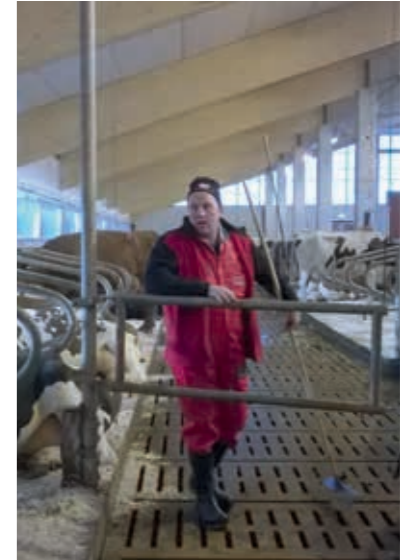

4x300 g

Meijereissä tapahtuu

Kansanedustaja kävi tutustumassa Annamari ja Tuomo Torttilan tilan maidontuotantoon lokakuussa. Tapahtuman järjestivät MTK-Häme ja Kasvua Hämeestä-hanke.

Mty Granbackan tilalla Teerijärvellä järjestettiin avoimet ovet toiminnassa olevaan automaattilypsypihattoon lokakuussa.

Virpi ja Vesa Hartikainen viettivät 40 hiehon hiehopihaton avajaisia syyskuussa. Nuorkarjhallissa on huomioitu valmiiksi laajennusmahdollisuus robottipihatoksi.

Snellman Oy:n asiakaspäivillä Pietarsaarella oli tarjolla Arlan Proteiinijogurteja. Mukana toimihenkilöitä Hämeenlinnan osuusmeijeristä, Kaustisen Osuusmeijeristä ja Laaksojen Maitokunnasta.

Marraskuun puolivälissä järjestetylle tuottajamatkalle Leville osallistui yli 30 tuottajaa eri puolelta Suomea. Päivien ohjelmassa oli paljon talous- ja eläinlääkäriasioita.

P4 varmistaa kiiman viidessä minuutissa

P4 Rapid -pikatesti mittaa maidosta viidessä minuutissa progesteroni-hormonin pitoisuuden ja kertoo havainnollisesti, onko lehmä kiimassa. Oikean siemennysajan kohdan mahdollisimman tarkalla määrittämisellä on vaikutuksensa tilan taloudelliseen tulokseen.

Helppoa ja nopeaa:

- ✓ Lypsä käsin viisi suihkettä maitoa (esim. tarkkailunäyteputkeen).
- ✓ Ravista maitoa 2-3 kertaa.
- ✓ Ime pipetillinen maitoa (0,5 ml) ja siirrä se pakkauksessa tulleeeseen koeputkeen.
- ✓ Aseta testiliuska koeputkeen niin, että testiliuskan valkoinen osa on maidon peitossa. Seuraa, että maito nousee testiliuskaan.
- ✓ Katso tulos 5 minuutin kuluttua. Tulkintaan saa apua pakkauksen tulkintaohjeesta.

- ✓ Hinta 99 € / 25 kpl, 25 € / 5 kpl + alv.
- ✓ Pakkauksessa on mukana kaikki testin tekemiseen tarvittava materiaali sekä selkeät ohjeet.
- ✓ MTT:n testaama P4 saatavilla Faban seminologeilta, SonniShopista ja FabaPutiikista Faban kotisivuilta.

Lisätietoja P4-progesteroni-testistä:

Faban kumppani
VIKINGGENETICS

faba

Kuvittele paras mahdollinen lehmä, me hoidamme loput.

www.faba.fi

Taitavat kädet tekevät jouluisia kuvia

TEKSTI JA KUVAT: ANTTI ÄIJÖ

Kynällä piirtäminen vie aikaa, mutta jälki puhuu puolestaan.

Joulukorttien tunnelmaa on Marja-Leena Ängeslevän tauluissa, joita saattaa löytää myös Laaksojen Maitokunnan Justus-myyrmälästä.

Piirtäminen ja maalaaminen ovat olleet ylivieskalaisen maitotilan emännän Marja-Leena Ängeslevän harrastuksia pienestä pitäen. Lisää kipinää harrastukselle antoi yläasteen ja lukion innostava kuvaamataidon opettaja Jussi Saloranta. Taitavan oppilaan todistuksessa oli kuvaamataidosta lukiovuosina kymppi.

Marja-Leenan taideteokset koristavat kodin lisäksi monien muidenkin huoneita. Jonkin verran hän tekee maalaustöitä

myös tilauksesta ja ajoittain niitä on ollut myytävänä Laaksojen Maitokunnan Justus-myyrmälässä.

Parinkymmenen lypsävän karjatilalla aikaa taiteen tekemiseen on vaihtelevasti. Parhaiten harrastuksen pariin joutaisi talvella, mutta aina ei inspiraatiota ole.

”Joulutaulut ovat viime vuosina olleet kysytyjä”, Marja-Leena kertoo. Jouluksi töitä valmistuu monella eri tekniikalla erilaisille alustoille; tonttutauluja kankaalle ja erilaisia piirroksia puulaatoille.

Taideteoksessa on Marja-Leenan mielestä tunnelma teknistä suoritusta tärkeämpi. Monenlaista kaunista katsottavaa syntyy, kun molemmat ovat hallinnassa. Seinalle ripustettavan taiteen lisäksi emännän käden jälki näkyy kodin huonekaluissa ja muussa koristelussa.

Karjanhoidon ja taideharrastuksen ohella ei elämään paljon muuta mahdu. Harrastushevonen emännän ja tyttären iloksi hankittiin Mika-isännän moottoripyöräharrastuksen vastapainoksi. □

POYRÖÖT

CREAMY BLUE,
A FRAGRANT RED,
ONE DELICIOUS NIGHT

CASTELLO
SINCE 1893